

Vlaanderen
is energie

Certificatenmarkttrapport 2016

VREG

uw gids op de
energiemarkt

www.vreg.be

Inhoudsopgave

1.	Groenestroomcertificaten	5
1.1.	Installaties die groenestroomcertificaten ontvangen	5
1.2.	Uitgereikte groenestroomcertificaten.....	6
1.3.	Handel in groenestroomcertificaten	8
1.4.	Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificaten-verplichting op 31 maart 2017	24
2.	Warmte-krachtkoppeling.....	29
2.1.	Installaties die warmte-krachtcertificaten ontvangen	29
2.2.	Uitgereikte warmte-krachtcertificaten.....	30
2.3.	Handel in warmte-krachtcertificaten	31
2.4.	Inlevering van warmte-krachtcertificaten voor de certificaten-verplichting op 31 maart 2017	41
3.	Conclusies	47

Lijst van tabellen

Tabel 1: Aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten en/of garanties van oorsprong, per energiebron en per jaar van indienstname	5
Tabel 2: Geïnstalleerd productievermogen (in kWe) dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten en/of garanties van oorsprong, per energiebron en per jaar van indienstname	6
Tabel 3: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar	7
Tabel 4: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes	13
Tabel 5: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen groenestroomcertificaten	15
Tabel 6: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC	17
Tabel 7: Gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen	18
Tabel 8: Aantal kopers van GSC van de netbeheerders	19
Tabel 9: Overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten	25
Tabel 10: Aantal erkende productie-installaties die in aanmerking komen voor de toekenning van (aanvaardbare) warmte-krachtcertificaten en/of garanties van oorsprong, per technologie en per jaar van indienstname of ingrijpende wijziging	29
Tabel 11: Geïnstalleerd elektrisch of mechanisch vermogen (in kW) van warmte-krachtinstallaties die in aanmerking komen voor de toekenning van (aanvaardbare) warmte-krachtcertificaten en/of garanties van oorsprong, per technologie en per jaar van indienstname of ingrijpende wijziging	29
Tabel 12: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar	30
Tabel 13: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders (NB) aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes.....	35
Tabel 14: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen warmte-krachtcertificaten	36
Tabel 15: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC	38
Tabel 16: Gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen	39
Tabel 17: Aantal kopers van WKC van de netbeheerders	39
Tabel 18: Overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten	43

Lijst van figuren

Figuur 1: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar	8
Figuur 2: Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2014	9
Figuur 3: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per groenestroomcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017	10
Figuur 4: Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2016 t.e.m. maart 2017 (euro/GSC (afgerond))	11
Figuur 5: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde....	11
Figuur 6: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron	14
Figuur 7: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun.....	14
Figuur 8: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per energiebron	16
Figuur 9: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per minimumsteun.....	16
Figuur 10: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen verhandelde GSC, per handelsperiode	18
Figuur 11: Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes	22
Figuur 12: HHI index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes.....	23
Figuur 13: C4 index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	23
Figuur 14: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten per inleverjaar.....	26
Figuur 15: Evolutie van het overschot aan GSC op de markt.....	27
Figuur 16: Evolutie van de GSC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte GSC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave	28
Figuur 17: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachtcertificaten per technologie en per productiejaar	31
Figuur 18: Aantal bilateraal verhandelde warmte-krachtcertificaten per maand vanaf april 2014	32
Figuur 19: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs van een warmte-krachtcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017	33
Figuur 20: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2016-maart 2017 (€/WKC (afgerond))	34
Figuur 21: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde	34
Figuur 22: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun.....	35
Figuur 23: Totale waarde door producenten aan netbeheerders overgedragen WKC aan minimumsteun, per handelsperiode	37
Figuur 24: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen verhandelde WKC, per handelsperiode	38
Figuur 25: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes.....	40
Figuur 26: HHI index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	40
Figuur 27: C4 index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes	41
Figuur 28: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten per inleverjaar	44
Figuur 29: Toename van het overschot WKC op de markt	45
Figuur 30: Evolutie van de WKC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte WKC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave	46

Voorwoord

Voor de derde keer publiceren we een afzonderlijk Certificatenmarktrapport. We weten ondertussen dat de informatie over de stand van zaken op de certificatenmarkten sterk gewaardeerd wordt door de energiesector en relevant is voor het beleid. We betreuren dan ook dat we recent geruime tijd geen marktinformatie hebben kunnen publiceren op onze website op maandelijkse basis.

In het Certificatenmarktrapport brengen we heel wat informatie samen over de stand van zaken van de markten voor groenestroom (GSC)- en warmte-krachtcertificaten (WKC) (steuncertificaten). Het Certificatenmarktrapport moet gezien worden als aanvulling van het jaarlijkse Marktrapport over de elektriciteits- en aardgasmarkten.

Zo voeren we één van onze centrale doelstellingen uit, namelijk het bevorderen van de transparantie van de energiemarkt in Vlaanderen. Daarnaast rapporteren we via dit rapport over het toezicht op de certificatenmarkten en de quotumverplichting.

We zien in 2016 tegengestelde tendensen op de certificatenmarkten. De situatie op de markt voor groenestroomcertificaten evolueerde in gunstige zin onder invloed van de indiening van certificaten in portefeuille van de distributienetbeheerders in het kader van de DAEB-regeling (Diensten van Algemeen Economisch Belang), in combinatie met de verhoogde quotumplicht. De markt van de warmte-krachtcertificaten evolueerde daarentegen in dezelfde lijn verder als de voorbije jaren, met een nog sterker gegroeid certificatenoverschot door de gedaalde quotumplicht (in absoluut aantal in te leveren certificaten, niet in percentage). Het belang van de aan de netbeheerders aan minimumsteun aangeboden certificaten is in beide markten nog groter geworden.

Dit wijst op het feit dat het voor veel producenten onmogelijk blijft om hun certificaten te verkopen op de markt aan een voor hen aanvaardbare prijs. Omdat de netbeheerders de opgekochte certificaten verplicht terug op de markt moeten brengen, verschuiven ook de activiteiten in de bilaterale markt steeds meer richting netbeheerders en vinden deze steeds minder rechtstreeks plaats tussen producenten en quotumplichtige partijen.

Voor groenestroomcertificaten blijkt de aanpak van de overheid vruchten af te werpen in de zin dat het overschot nog altijd een realiteit is, maar in de loop van 2016 sterk afgebouwd kon worden. Voor warmte-krachtcertificaten blijft het overschot daarentegen verder oplopen en bedroeg dit na de quotuminlevering van 31 maart 2017 zelfs 467% van de quotumplicht. Door de gedaalde certificatenverplichting door de decreetwijzigingen, is de toename van het marktoverschot zelfs nog versneld.

Dat deze situatie weegt op de werking van de certificatenmarkten uit zich ook in de prijszetting. Zowel voor groenestroomcertificaten als voor warmte-krachtcertificaten was de gemiddelde transactieprijs in de recentste handelsperiode opnieuw lager dan in de vorige handelsperiode. We moeten besluiten dat de transactiepreisen in de markt zijn gedaald omwille van de verder oplopende overschotten.

We kunnen dus enkel de conclusie van vorig jaren herhalen dat de overschotten op de certificatenmarkten een ernstige bedreiging blijven vormen. Ze hinderen de normale werking van de certificatenmarkt en verschuiven kosten en risico's.

De aanpak van het beleid had een gunstige impact op de GSC-markt. Hopelijk worden ook effectieve maatregelen uitgewerkt om de situatie op de WKC-markt recht te trekken, en dit ondanks de recente vernietiging van de verhoogde Vlaamse energieheffing door het Grondwettelijk hof. We blijven graag onze expertise aanbieden ter ondersteuning van het beleid in het zoeken naar oplossingen.

Thierry Van Craenenbroeck
Waarnemend Algemeen Directeur

Methodologie en timing van het Certificatenmarktrapport

De gegevens in dit rapport over de handel in steuncertificaten (inclusief de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders) zijn weergegeven op basis van de transactiedatum per *handels- of inleverperiode*. Dit is telkens van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1 omdat dit beter de activiteiten in de markt weergeeft dan een analyse per kalenderjaar. Doordat de certificatenverplichting (het quotum), die de drijvende kracht is achter de handel in steuncertificaten, telkens moet ingediend zijn tegen 31 maart jaar Y+1, vindt het grootste deel van de transacties per quotumjaar plaats in de maanden voorafgaand aan deze deadline.

De gegevens over uitgereikte steuncertificaten (per productiedatum) zijn echter weergegeven per *kalenderjaar*. Aangezien er administratief een periode nodig is tussen de productiemaand en tijdstip van het uitreiken van de steuncertificaten, vallen de periode van uitgereikte steuncertificaten per productiekalenderjaar en de handelsperiode grotendeels samen.

Aangezien steuncertificaten pas aan minimumsteun kunnen overgedragen worden aan de netbeheerders na uitreiking ervan, bekijken we de verkoop van steuncertificaten aan minimumsteun (per transactiedatum) dan weer per *handelsperiode*.

De controle op de verkopen van steuncertificaten door de netbeheerders is mee opgenomen in dit rapport.

Hierna worden groenestroomcertificaten aangeduid met “GSC” en warmte-kranchcertificaten met “WKC”.

1. Groenestroomcertificaten

1.1. Installaties die groenestroomcertificaten ontvangen

Zoals beschreven in het Energiedecreet en het Energiebesluit, kan de eigenaar van een productie-installatie op basis van hernieuwbare energiebronnen gelegen in het Vlaamse Gewest een aanvraag indienen voor het verkrijgen van groenestroomcertificaten. Dergelijke aanvraag moet gericht worden aan het Vlaams Energieagentschap (VEA). Voor installaties op basis van zonne-energie zijn de netbeheerders sinds 23 november 2016 het unieke aanspreekpunt.

Door de overheveling van taken en bevoegdheden van de VREG naar het VEA en de netbeheerders, zal dit het laatste Certificatenmarktrapport zijn waarin we data publiceren op niveau van de productie-installaties (§1.1. en §2.1.).

Onderstaande tabellen geven, per energiebron en per jaar van indienstname (tot en met 2016), een overzicht van het aantal productie-installaties waarvan de aanvraag tot toekenning van groenestroomcertificaten en/of garanties van oorsprong werd goedgekeurd (zie Tabel 1), alsook het geïnstalleerde vermogen van deze installaties (zie Tabel 2). De tabellen tonen de situatie van erkende installaties (status begin mei 2017). Hierbij is geen onderscheid gemaakt of de groenestroomcertificaten die de betreffende productie-installaties ontvangen al dan niet aanvaardbaar, dan wel (gedeeltelijk) niet-aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting voor elektriciteitsleveranciers zoals beschreven in het Energiedecreet.

Tabel 1: Aantal erkende productie-installaties dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten en/of garanties van oorsprong, per energiebron en per jaar van indienstname

ENERGIEBRON	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Biogas – GFT met compostering	2							2
Biogas – hoofdzakelijk agrarische stromen	25	4	40	16	9	8	6	108
Biogas - overig	7	1		1	1	1	1	12
Biogas – RWZI ¹	20	1	1		1			23
Biogas - stortgas	12			1				13
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	10	1						11
Biomassa uit huishoudelijk afval	9							9
Biomassa uit land- of bosbouw	23	5	1					29
Waterkracht	10	1		1	2			14
Windenergie op land	69	20	20	11	38	50	12	220
Zonne-energie ²	97.271	84.435	43.988	4.121	6.853	4.935	62	241.665
TOTAAL	97.458	84.468	44.050	4.151	6.904	4.994	81	242.106

Biomassa omvat naast de vaste biomassa ook vloeibare en gasvormig gemaakte biomassa, exclusief biogas afkomstig uit vergisting.

¹ Rioolwaterzuiveringsinstallaties

² Nieuwe zonnepanelen van maximaal 10 kW die vanaf 14 juni 2015 werden gekeurd komen niet meer in aanmerking voor de toekenning van groenestroomcertificaten.

Tabel 2: Geïnstalleerd productievermogen (in kWe) dat in aanmerking komt voor de toekenning van groenestroomcertificaten en/of garanties van oorsprong, per energiebron en per jaar van indiening

ENERGIEBRON	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Biogas – GFT met compostering	3.753							3.753
Biogas – hoofdzakelijk agrarische stromen	58.060	10.872	18.843	8.510	3.061	4.025	60	103.431
Biogas - overig	10.985	732		1.189	2.974	2.987	1.500	20.367
Biogas – RWZI	7.469	110	250		2.000			9.829
Biogas - stortgas	14.730			600				15.330
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	193.335	9.820						203.155
Biomassa uit huishoudelijk afval	51.838							51.838
Biomassa uit land- of bosbouw	370.920	746	12					371.678
Waterkracht	638	15		109	4.800			5.562
Windenergie op land	275.419	80.815	77.262	42.150	123.331	219.450	58.320	876.747
Zonne-energie	895.313	822.641	360.363	40.609	39.996	28.932	5.152	2.193.006
TOTAAL	1.882.460	925.751	456.730	93.167	176.162	255.394	65.031	3.854.696

Disclaimer: de data in bovenstaande tabellen zijn afkomstig van het Vlaams Energieagentschap en de netbeheerders (zonne-energie) en vallen onder hun respectievelijke verantwoordelijkheid.

1.2. Uitgereikte groenestroomcertificaten

Tabel 3 en Figuur 1 tonen het aantal door de VREG uitgereikte groenestroomcertificaten die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting, per energiebron en per productiejaar t.e.m. 2016 (status juni 2017). Voor het bepalen van de volumes uit te reiken GSC voor productie installaties groter dan 10 kW baseren we ons op gegevens van het VEA en van de netbeheerders (zonne-energie).

Merk op dat de hieronder staande statistieken het aantal *aanvaardbare* GSC betreffen. De totale *groenestroomproductie* is groter dan het aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten. Dit is niet alleen doordat voor bepaalde installaties slechts een deel van de GSC aanvaardbaar is voor de certificatenverplichting (o.a. bijstook), maar ook door de bandingfactoren. Deze laatste resulteren erin dat er mogelijk meer dan 1 MWh moet geproduceerd worden per GSC (dit geldt voornamelijk voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en door het feit dat er productie-installaties op hernieuwbare energiebronnen bestaan die niet in aanmerking komen voor het verkrijgen van (aanvaardbare) groenestroomcertificaten (waaronder nieuwe zonnepanelen van maximaal 10 kW gekeurd vanaf 14 juni 2015). Ook doordat er meer en meer installaties op het einde van de steunperiode zullen komen (wat betekent dat ze geen aanvaardbare groenestroomcertificaten meer kunnen ontvangen), zal het aantal installaties dat geen GSC (meer) krijgt doen stijgen. Deze producenten kunnen wel nog een dossier bij het VEA indienen voor het verkrijgen van garanties van oorsprong. Voor meer toelichting over garanties van oorsprong verwijzen we naar het jaarlijkse brandstofmixrapport³.

³ www.vreg.be/nl/document/rapp-2017-07

Tabel 3: Aantal uitgereikte aanvaardbare groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

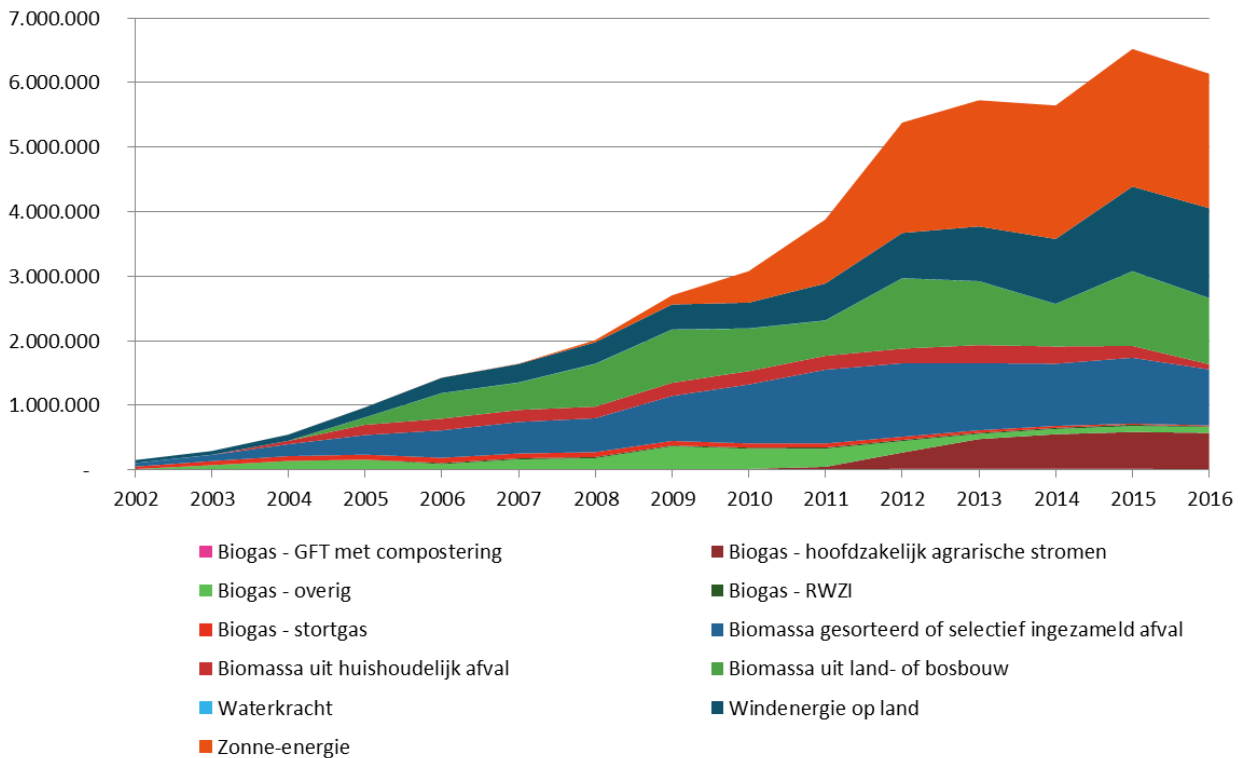
ENERGIEBRON	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Biogas – GFT met compostering		3.162	16.486	14.762	15.746	17.461	5.903	73.520
Biogas – hoofdzakelijk agrarische stromen	17.979	43.803	250.869	461.058	536.098	568.773	566.915	2.445.495
Biogas - overig	1.474.806	280.747	176.527	79.979	80.618	90.415	90.602	2.273.694
Biogas – RWZI	86.395	17.758	18.578	16.324	17.552	23.175	9.258	189.040
Biogas - stortgas	617.339	61.446	49.114	40.116	29.605	16.147	15.655	829.422
Biomassa gesorteerd of selectief ingezameld afval	3.691.300	1.144.411	1.140.127	1.040.796	964.705	1.020.416	866.932	9.868.687
Biomassa uit huishoudelijk afval	1.169.777	215.385	225.446	279.436	266.988	183.730	80.086	2.420.848
Biomassa uit land- of bosbouw	3.077.011	546.987	1.090.771	989.354	657.690	1.156.479	1.024.362	8.542.654
Waterkracht	22.840	3.093	2.213	2.159	2.749	2.050	2.077	37.181
Windenergie op land	1.992.737	571.497	700.627	848.309	1.006.049	1.309.841	1.393.698	7.822.758
Zonne-energie	672.476	992.081	1.710.585	1.954.467	2.068.287	2.133.188	2.083.654	11.614.738
TOTAAL	12.822.660	3.880.370	5.381.343	5.726.760	5.646.087	6.521.675	6.139.142	46.118.037

Hoewel de cijfers met aantal uitgereikte GSC voor producties 2016 nog niet definitief zijn (er gebeuren altijd nog uitreikingen na juni voor productie in het voorgaande kalenderjaar, en zeker voor 2016 kan dit het geval zijn gezien de overgang van de oude naar de nieuwe certificatenbank en de hierbij horende mogelijke vertragingen bij het uitreiken van certificaten), blijven de stijgende trend voor windenergie en de licht stijgende tot stagnerende trend voor zonne-energie zoals verwacht gelden. Hier moet bij opgemerkt worden dat 2015 een jaar was met een hoger aantal uren zonneshijns dan gemiddeld. Voor een aantal biogas en biomassa categorieën zijn de volumes aan uitgereikte GSC gedaald. Dit komt deels doordat een aantal installaties aan het einde van hun steunperiode zijn gekomen en dus niet meer in aanmerking komen voor het verkrijgen van GSC. Het productievolume van installaties op basis van biomassa uit land- of bosbouw wordt sterk bepaald door grondstofprijzen en menselijke keuzes en kan daarom sterk fluctueren over jaren heen.

Voor 2016 werd 34% van het aantal GSC uitgereikt aan zonne-energie installaties, 32% aan installaties op basis van biomassa, 23% aan windenergie en 11% aan biogas installaties (status juni 2017).

In paragraaf 1.4.3. bekijken we de impact van het volume aan uitgereikte GSC op de markt.

Figuur 1: Aantal uitgereikte groenestroomcertificaten per energiebron en per productiejaar

1.3. Handel in groenestroomcertificaten

1.3.1. Bilaterale handel in groenestroomcertificaten

1.3.1.1. Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten

Elk jaar moeten de toegangshouders, geregistreerd op een elektriciteitsafnamepunt in het Vlaamse Gewest (uitgezonderd de netbeheerders), een aantal groenestroomcertificaten indienen voor hun certificatenverplichting (de “quotumplicht GSC”, zie verder in paragraaf 1.4.). De uiterste datum voor indiening ligt op 31 maart van het kalenderjaar volgend op het elektriciteitsafnamejaar. Dit maakt dat een handelsjaar voor groenestroomcertificaten eerder gelijk loopt met de inleverperiode van de quotumplicht (van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1) dan met een kalenderjaar. Aangezien groenestroomcertificaten tien jaar geldig blijven voor inlevering voor de certificatenverplichting, kunnen certificaten ook aangekocht worden in een eerdere handelsperiode en in portefeuille gehouden worden. Bedrijven proberen echter doorgaans geen te grote ‘reserves’ aan certificaten te hebben, door de financieringskost en uit overwegingen i.v.m. risicobeperking. Mogelijke risico’s zijn daling van de marktprijzen, volumerisico (bijvoorbeeld bij daling van de levervolumes elektriciteit) en wijzigingen in het wetgevend kader zoals quotumwijzigingen, wijziging in aanvaarde certificaten of zelfs afschaffing van het hele systeem.

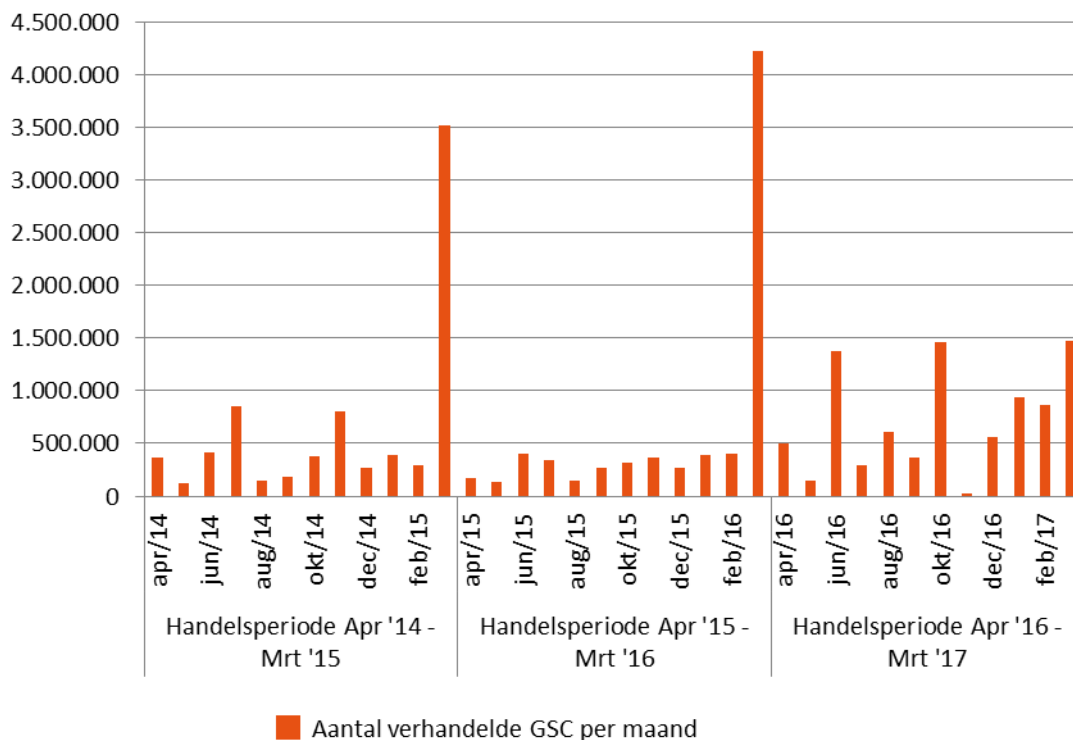
Figuur 3 toont het aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2014 t.e.m. maart 2017). Als een certificaat meerdere malen wordt verhandeld zal dit ook telkens mee opgenomen zijn in deze statistiek.

Transacties waarvoor in de certificatenbank een prijs werd ingegeven buiten de gestelde grenzen⁴ zijn niet mee opgenomen omdat dit doorgaans fout uitgevoerde transacties betreft, correcties van foute transacties (bijvoorbeeld verkoop garanties van oorsprong met verkeerdelijk groenestroomcertificaten erin

⁴ Gebruikte grenzen ter bepaling of een transactie al dan niet wordt opgenomen in de statistieken: Statistieken t.e.m. oktober 2016: ondergrens 50 euro en bovengrens 160 euro. Statistieken vanaf november 2016: ondergrens 25 euro en bovengrens 134 euro.

of transacties bedoeld als verkoop aan minimumsteun, maar ingevoerd als gewone verkoop), of overdrachten van GSC tussen verschillende rekeningen van eenzelfde bedrijf of bedrijvengroep aan 0 euro. Ook verkoop van certificaten aan de netbeheerders tegen minimumsteun is niet inbegrepen. Dit wordt besproken in paragraaf 1.3.2. Verkopen van deze GSC door de netbeheerders zijn dan weer wel opgenomen in de cijfers van Figuur 3.

Figuur 2: Aantal bilateraal verhandelde groenestroomcertificaten per maand vanaf april 2014

Waar er vroeger doorgaans een duidelijke piek werd gemeten in aantal verhandelde GSC in de maand maart van elke handelsperiode, zijn er voor de periode april 2016-maart 2017 meerdere kleinere pieken waar te nemen. Deze komen overeen met veilingmomenten georganiseerd door de netbeheerders (zie paragraaf 1.3.3.). Tijdens de handelsperiode april 2016-maart 2017 werden in totaal 8.579.943 groenestroomcertificaten verhandeld. Dit is meer dan in de vorige handelsperiodes. De drie pieken in juni, oktober en maart vertegenwoordigen hiervan samen ongeveer 50%. In november 2016 werd de nieuwe certificaten-databank van de VREG in gebruik genomen, wat gepaard ging met een tijdelijke technische freeze van alle transacties in de markt. Dit verklaart het lage cijfer voor die maand.

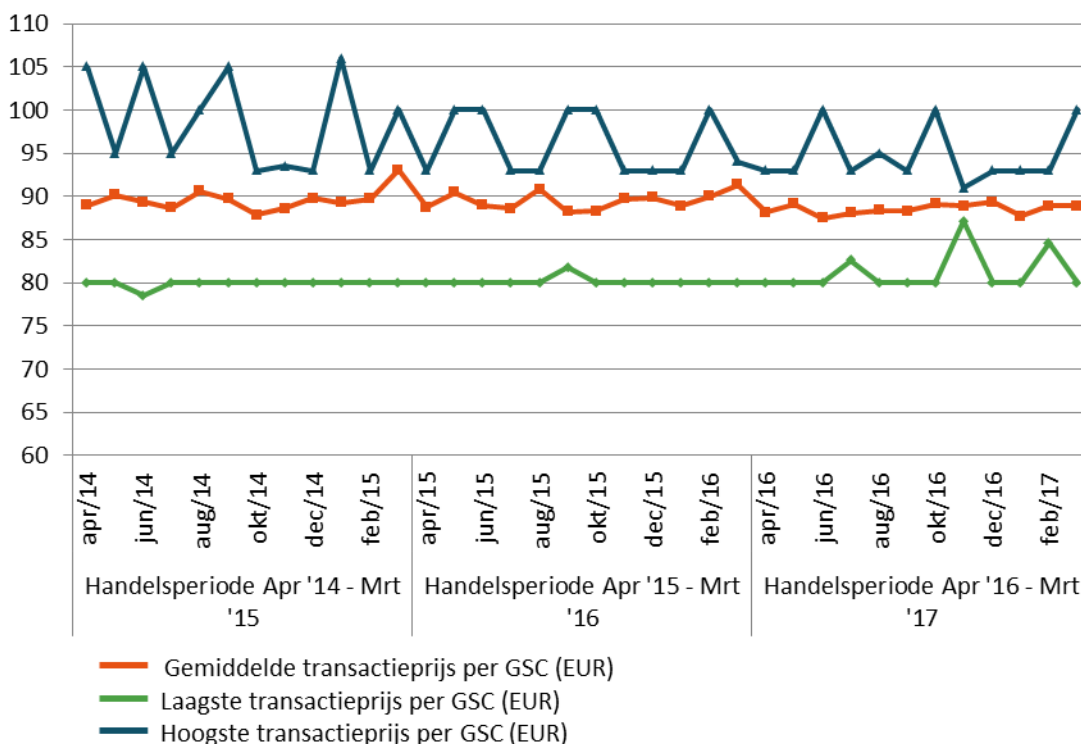
Door de grote volumes aan certificaten die door producenten aan minimumsteun worden overgedragen aan de netbeheerders (zie § 1.3.2.), wordt de impact op de markt van de verkopen van certificaten door de netbeheerders steeds groter (zie § 1.3.3.). Voor de handelsperiode april 2016-maart 2017 vertegenwoordigen deze verkopen bijna 58% van het vermelde volume aan bilateraal verhandelde GSC. Van de overige 3,6 miljoen bilateraal verhandelde GSC met een transactieprijs binnen de gestelde grenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden naar schatting een kleine 38% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. De prijszetting bij dergelijke transacties kan beïnvloed worden door andere factoren dan bij 'pure' verkopen op de bilaterale markt. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

1.3.1.2. Transactiepreizen groenestroomcertificaten

Figuur 3 geeft de gemiddelde bilaterale transactiepreizen weer per maand voor de drie meest recente handelsperiodes, alsook de geregistreerde laagste en hoogste transactiepreizen per GSC per maand. Hierin

zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen. Ook de verkopen door de netbeheerders zitten mee in deze cijfers.

Figuur 3: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs per groenestroomcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017

De gewogen gemiddelde transactieprijs voor de handelsperiode april 2016-maart 2017 was 88,46 €. Dit betekent een verdere daling t.o.v. de vorige jaren (90,40 € in de vorige handelsperiode). Gezien de al jaren bestaande marktoverschotten aan GSC (zie paragraaf 1.4.3.) is dit niet verwonderlijk. De prijszetting in de markt hangt evenwel ook nog af van andere factoren. Zo is de bilaterale handel naast de verkopen door de netbeheerders minder gevoelig aan de marktoverschotten. Dit komt door het hoge aandeel intragroeps-transacties aan een gemiddeld hogere en minder fluctuerende transactieprijs en de stabielere prijzen in lange termijn contracten:

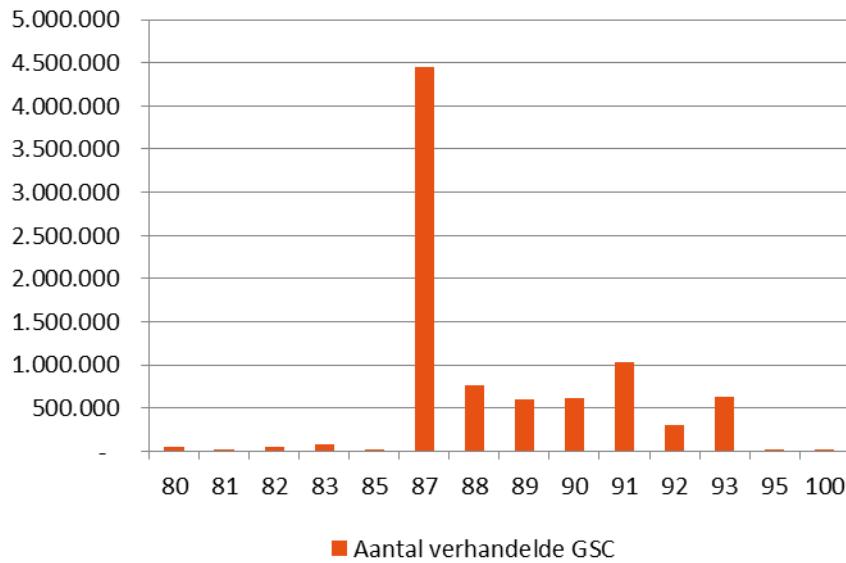
- Gemiddelde transactieprijs per GSC handelsperiode april 2016-maart 2017 = 88,46 €
- Gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = 87,15 €
- Gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = 90,23 €
- Gemiddelde bilaterale transactieprijs excl. intragroepstransacties (inschatting) = 90,09 €

De laagste geregistreerde transactieprijs per verhandeld GSC blijft, op een paar uitschieters na, stabiel op 80€. Deze prijs komt overeen met de minimumsteun van toepassing voor verschillende productie-installaties met startdatum vóór 1 januari 2010, zijnde installaties op basis van windenergie, biomassa en biogas uit organisch-biologische stoffen, het organisch-biologisch deel van restafval, stortgas en biogas uit afvalwaterzuiveringsslib en rioolwaterzuiveringsslib. Dit is echter niet de laagste minimumsteun. Voor bepaalde productie-installaties is deze minimumsteun 60€ (zie paragraaf 1.3.2.).

Net als in de vorige handelsperiode vormde de boetewaarde het voorbije jaar een absoluut plafond voor de transactiepreizen. Het aantal GSC dat aan deze waarde van 100 € werd getransfereerd is echter verwaarloosbaar (zie Figuur 4).

In de handelsperiode april 2015 – maart 2016 lag de piek in aantal bilateraal verhandelde GSC nog rond 92 €/GSC. Voor de voorbije handelsperiode april 2016 – maart 2017 is dit verschoven naar 87 €/GSC (52% van het verhandeld volume). Dit heeft alles te maken met het zware gewicht van de verkopen van GSC door de netbeheerders.

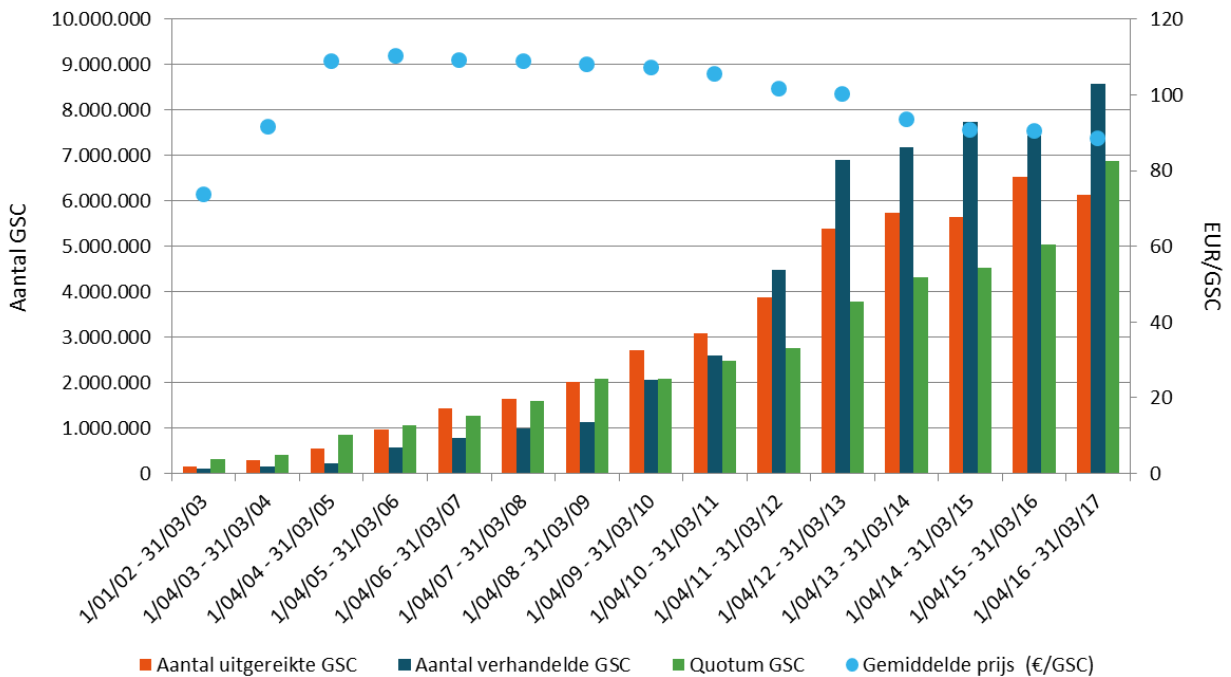
Figuur 4: Price spread transactieprijs verhandelde GSC in periode april 2016 t.e.m. maart 2017 (euro/GSC (afgerond))

In Figuur 5 tenslotte is, vanaf de opstart van het certificatenstelsel in 2002, de evolutie weergegeven van:

- het aantal uitgereikte GSC (productie jaar Y)
- het aantal bilateraal verhandelde GSC (handelsperiode april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)
- het aantal in te leveren GSC voor het quotum (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 1.4.) en
- de gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)

Figuur 5: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren GSC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde

De dalende gemiddelde transactieprijs, ondanks het stijgende quotum, is duidelijk zichtbaar. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde meermaals is gewijzigd:

- 75 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2003
- 100 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2004
- 125 euro per ontbrekend GSC tot en met 31 maart 2012
- 118 euro per ontbrekend GSC op 31 maart 2013
- 100 euro per ontbrekend GSC na 31 maart 2013

Sinds de handelsperiode april 2011-maart 2012 is het aantal bilateraal verhandelde GSC hoger dan het aantal uitgereikte GSC en ook een stuk hoger dan de certificaatverplichting. Deze cijfers zijn echter inclusief de intragroepstransacties, die een overschat beeld geven van de marktactiviteit.

1.3.2. Overdracht van groenestroomcertificaten aan netbeheerders tegen minimumsteun

1.3.2.1. Aantal groenestroomcertificaten overgedragen aan netbeheerders tegen minimumsteun

Zoals vastgelegd in artikel 7.1.6. van het Energiedecreet moeten netbeheerders een minimumsteun toekennen aan producenten die hun groenestroomcertificaten wensen over te dragen. Het niveau van deze minimumsteun is vastgelegd in het Energiedecreet en is afhankelijk van de gebruikte hernieuwbare energiebron en de gebruikte productietechnologie, alsook van de datum van ingebruikname van de installatie en het geïnstalleerd vermogen. Dit mechanisme geeft aan producenten financiële zekerheid over de minimumvergoeding die ze kunnen ontvangen voor hun groenestroomproductie en wordt gebruikt wanneer de waarde van de minimumsteun hoger is dan de waarde die de producent kan krijgen op de bilaterale certificatenmarkt.

Vóór 2011 werden enkel groenestroomcertificaten afkomstig uit zonne-energie overgedragen aan de netbeheerders tegen minimumsteun. De minimumsteun voor zonne-energie installaties in gebruik genomen in die jaren lag hoger dan de geldende boetewaarde, omdat de installatiekosten van deze installaties toen nog zeer hoog was. Vanaf 2010 is de minimumsteun voor zonne-energie installaties geleidelijk beginnen afnemen. In totaal zijn er 12 verschillende niveaus van minimumsteun voor zon, van 450€/GSC tot 90€/GSC, afhankelijk van de datum van ingebruikname en het geïnstalleerd vermogen. Een volledig overzicht van de waarden van de minimumsteun is te vinden in het Energiedecreet en op www.vreg.be⁵.

Sinds 2011 worden ook groenestroomcertificaten uitgereikt voor elektriciteitsproductie uit andere energiebronnen dan zonne-energie overgedragen aan netbeheerders tegen de gegarandeerde minimumsteun. Waar het initieel ging over een beperkt aantal technologieën en certificaten, is er een toenemende trend van meer energiebronnen en meer producenten die hierop terugvallen. Dit komt door de gedaalde prijzen op de bilaterale markt onder invloed van de gedaalde boetewaarde en de marktoverschotten (zie paragraaf 1.4.3.).

Tabel 4 toont per handelsperiode (april jaar Y-maart jaar Y+1) het aantal GSC dat tegen minimumsteun aan de netbeheerders werd overgedragen⁶. In de periode april 2016-maart 2017 werden 3.243.568 groenestroomcertificaten overgedragen aan de netbeheerders, dat is iets minder dan in de vorige handelsperiode (3.328.524 GSC), maar in percentage t.o.v. het aantal uitgereikte GSC is dit toch een lichte stijging.

⁵ Energiedecreet: Art. 7.1.6. www.vreg.be/nl/bedrag-minimumsteun-voor-2013 en www.vreg.be/nl/bedrag-minimumsteun-vanaf-2013 voor zonne-energie en www.vreg.be/nl/minimumsteun-certificaten#sect2.2 voor andere installaties

⁶ Voor meer details over het aantal GSC verkocht aan de netbeheerders per niveau van minimumsteun en per energiebron, zie statistiek 'Aantal groenestroomcertificaten verkocht aan de netbeheerders aan de wettelijke minimumprijs' op www.vreg.be

Tabel 4: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes

HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 450€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 350€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 330€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 300€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 270€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 250€/GSC
April 2012-Maart 2013	501.818	327.273	436.516	151.554	136.924	76.382
April 2013-Maart 2014	525.290	340.465	466.118	166.346	156.726	114.823
April 2014-Maart 2015	523.563	340.184	483.446	162.377	155.173	113.336
April 2015-Maart 2016	544.624	352.678	496.522	168.996	160.804	117.440
April 2016-Maart 2017	518.424	333.676	472.968	161.991	153.061	110.936

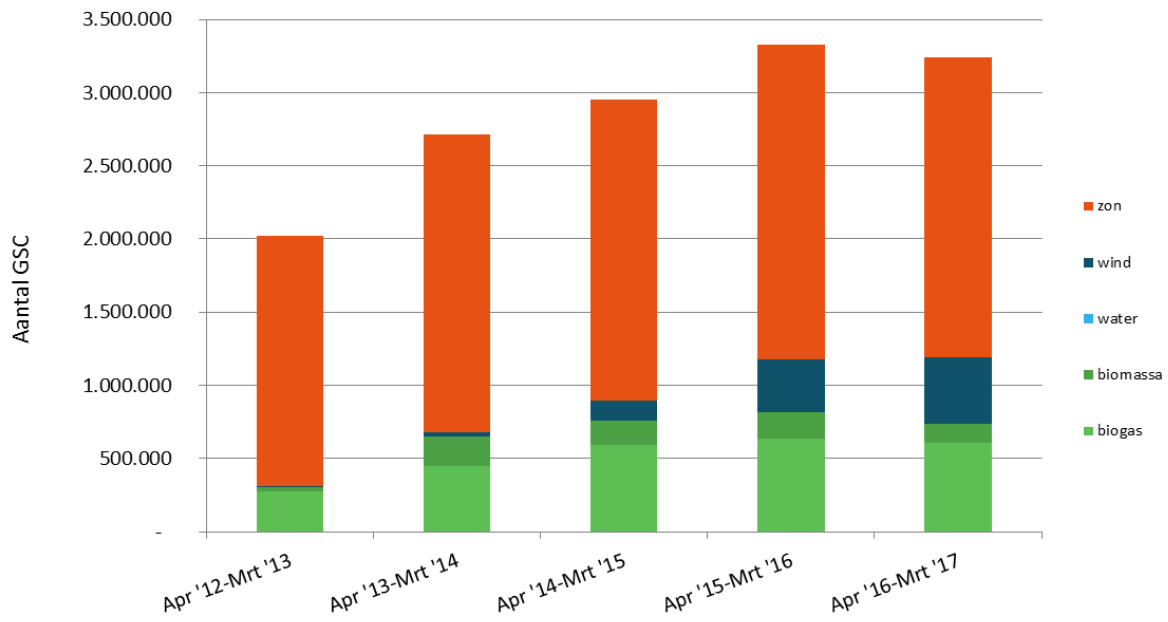
HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 240€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 230€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 210€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 150€/GSC ⁷	GSC overdracht aan NB aan 110€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 100€/GSC
April 2012-Maart 2013	19.920	46.461	15.402	1.469	510	255.576
April 2013-Maart 2014	31.462	130.522	76.782	1.394	42.847	375.684
April 2014-Maart 2015	31.867	133.862	80.302	1.506	79.786	485.543
April 2015-Maart 2016	32.460	138.891	84.192	3.713	116.304	443.846
April 2016-Maart 2017	30.599	129.351	81.107	1.008	127.013	435.695

HANDELSPERIODE	GSC overdracht aan NB aan 95€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 93€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 90€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 80€/GSC	GSC overdracht aan NB aan 60€/GSC
April 2012-Maart 2013	31	0	52.224	2.797	0
April 2013-Maart 2014	16	7.593	270.924	5.686	0
April 2014-Maart 2015	14	27.755	334.729	335	0
April 2015-Maart 2016	22	124.175	543.183	674	0
April 2016-Maart 2017	14	357.367	330.354	4	0

Figuren 6 en 7 geven de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, eenmaal gestapeld volgens energiebron (de verschillende technologieën onder biogas en onder biomassa worden hier samen genomen) en eenmaal gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

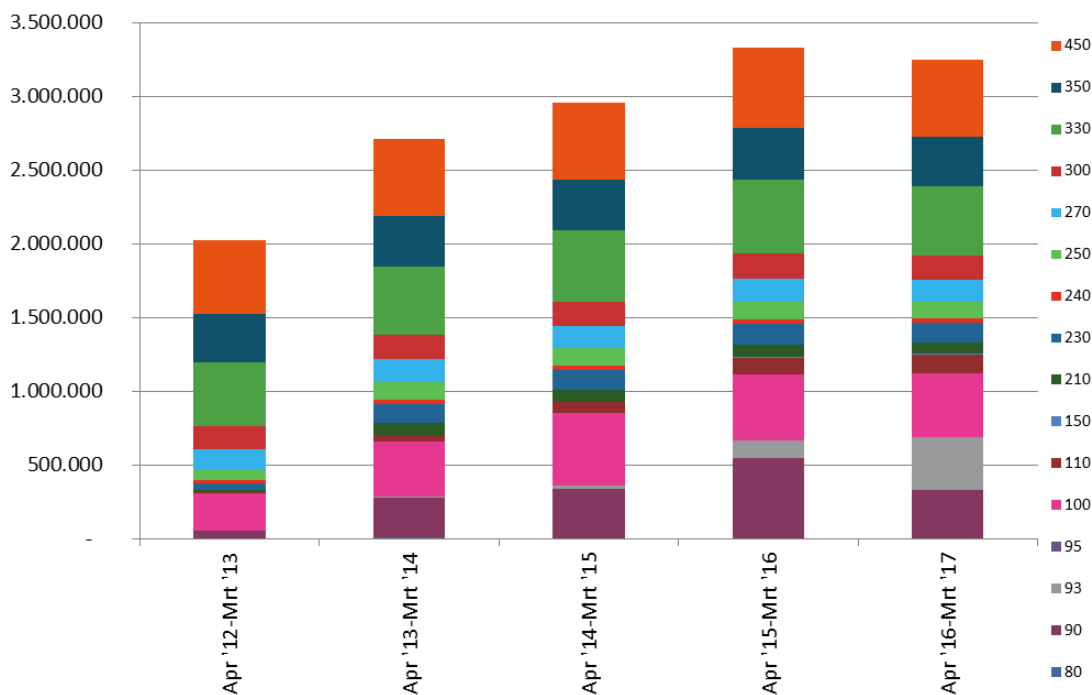
⁷ Inclusief groenestroomcertificaten afkomstig van fotovoltaïsche zonne-energie installaties in gebruik genomen vóór 1 augustus 2012 verkocht aan Elia aan federale minimumprijs, volgens KB 16 juli 2002 (gewijzigd via KB 21 december 2012).

Figuur 6: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per energiebron

Meer dan de helft van de aan de netbeheerders overgedragen GSC blijft afkomstig uit zonne-energie (63%), het grootste deel van deze GSC aan een minimumsteun die boven de boeteprijs ligt. Dit volume is voor de laatste handelsperiode wel wat gedaald t.o.v. het jaar ervoor, onder invloed van het lagere volume uitgereikte GSC (2015 was een jaar met een hoger dan gemiddeld aantal uren zonneshij). Met 14% van de aan de netbeheerders overgedragen GSC is wind de sterkste stijger. De volumes komende uit biogas en vooral uit biomassa installaties zijn lichtjes gedaald en maken respectievelijk 19% en 4% van het totale overgedragen volume aan GSC uit in de handelsperiode april 2016 - maart 2017. Het aandeel van waterkracht is verwaarloosbaar.

Figuur 7: Aantal overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun

De volumes aan de netbeheerders overgedragen GSC zijn in de laatste handelsperiode in de meeste categorieën van minimumsteun gedaald t.o.v. het jaar ervoor. Enkel de volumes aan 93 € en aan 110 € overgedragen GSC zijn gestegen. Het volume aan 93 € is zelfs meer dan verdubbeld. Dit is de minimumsteun voor installaties met startdatum vanaf 2013. Het merendeel van de GSC komende uit wind werden aan deze minimumsteun overgedragen. GSC overgedragen aan 110 € zijn allen afkomstig uit biogas installaties. De grootste daling in absoluut volume is in de categorie aan 90 €. Het betreft hier vooral een daling in GSC afkomstig uit biogas en wind installaties.

In Tabel 5 vergelijken we het aantal aan de netbeheerders aan minimumsteun overgedragen GSC per handelsperiode met het aantal uitgereikte GSC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt⁸: Voorbeeld: GSC overgedragen aan minimumsteun tijdens de handelsperiode april 2016-maart 2017 t.o.v. uitgereikte GSC voor productiejaar 2016. De cijfers over aantal uitgereikte GSC werden geüpdatet tot de status in juni 2017 en bevatten dus ook GSC die nog niet beschikbaar waren voor verkoop in de vergelijkende handelsperiode, maar pas in de maanden erna. Hieruit blijkt dat iets meer dan de helft van de uitgereikte GSC op die manier verkocht zijn.

Tabel 5: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen groenestroomcertificaten

	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal uitgereikte, aanvaardbare GSC per productiejaar	5.381.343	5.726.760	5.646.087	6.521.675	6.139.142
Aantal GSC overgedragen aan netbeheerders aan minimumsteun	2.024.857	2.712.678	2.953.778	3.328.524	3.243.568
% GSC overgedragen aan netbeheerders t.o.v. uitgereikt	38%	47%	52%	51%	53%

Het aantal aan minimumsteun overgedragen GSC t.o.v. het aantal uitgereikte GSC is licht gestegen het voorbije jaar, en situeert zich rond iets meer dan de helft van het aantal uitgereikte GSC.

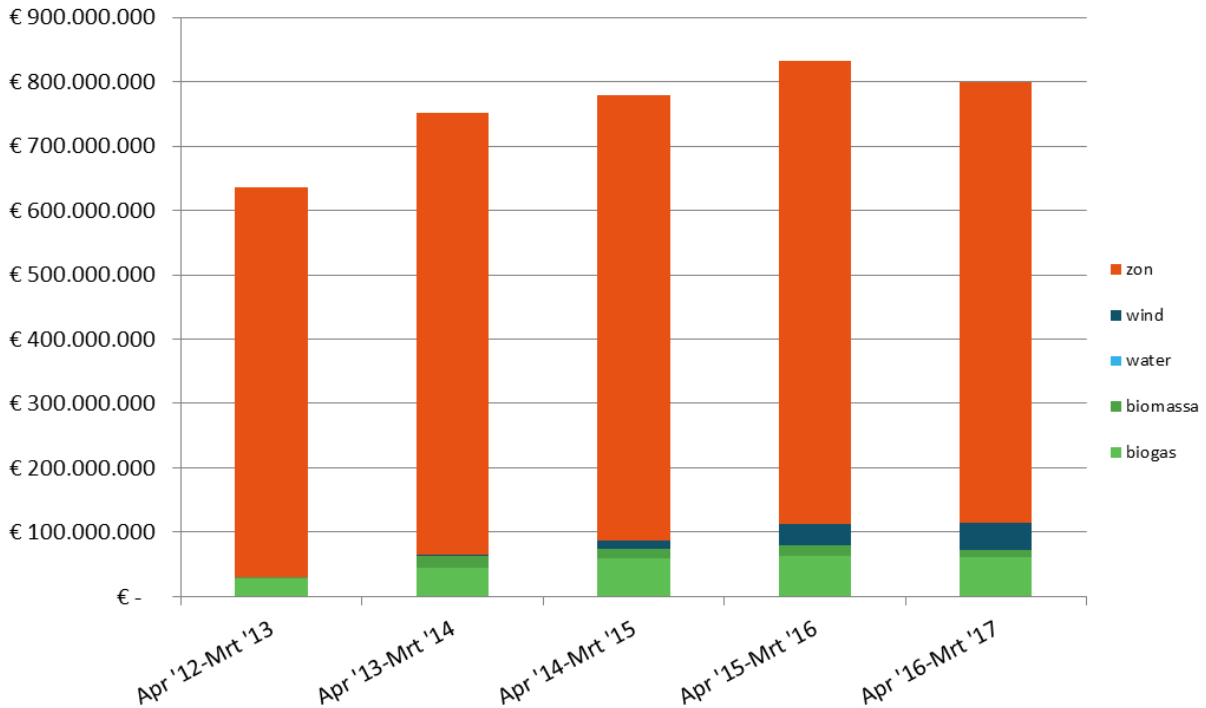
1.3.2.2. Verkoop GSC aan netbeheerders tegen minimumsteun in euro

In Figuur 8 en Figuur 9 is te zien wat deze overdrachten aan de netbeheerders voorstellen in euro, respectievelijk gestapeld per energiebron en per niveau van minimumsteun, naar analogie met de gegevens in Figuren 6 en 7.

Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen. In totaal per jaar komt dit neer op 798 miljoen euro voor de laatste handelsperiode (tegenover 831 miljoen euro voor de vorige handelsperiode).

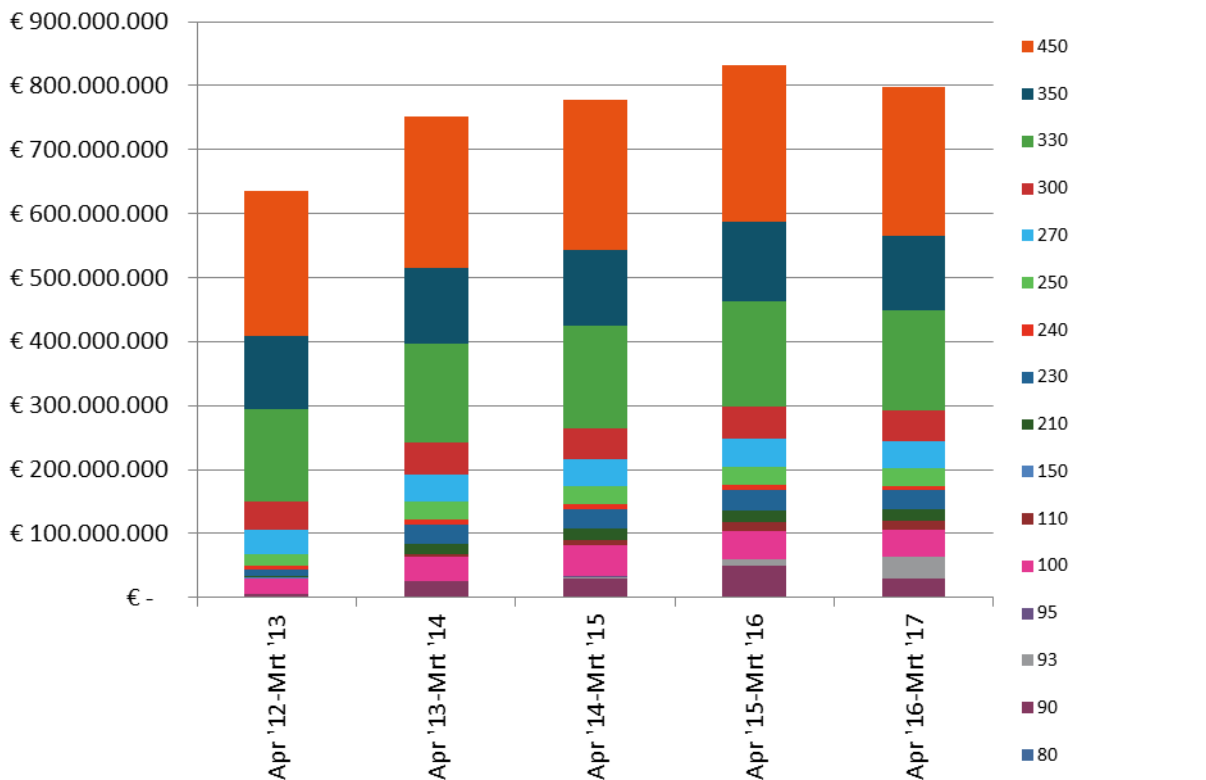
⁸ Het jaar van productie van GSC komt niet altijd overeen met het jaar van overdracht van de certificaten aan de netbeheerders. In het geval van kleinschalige zonnepanelen (i.e. < 10 kW) worden de GSC echter doorgaans onmiddellijk na uitreiking automatisch aan de netbeheerder overgedragen.

Figuur 8: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per energiebron

Van het totaal bedrag dat door de netbeheerders werd betaald aan producenten die hun GSC hebben overgedragen aan minimumsteun tijdens de laatste handelsperiode, ging 86% naar producenten van zonne-energie, 8% naar biogas, 5% naar wind en 1% naar biomassa producenten. Ook hier is het aandeel van waterkracht verwaarloosbaar.

Figuur 9: Overgedragen GSC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun in euro, gestapeld per minimumsteun

1.3.3. Verkoop groenestroomcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig artikel 7.1.6 §2 van het Energiedecreet hebben de Vlaamse netbeheerders de verplichting om groenestroomcertificaten die hen aangeboden worden in ruil voor de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) terug op de markt te brengen op regelmatige tijdstippen. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren. Deze verkopen zaten al inbegrepen in de cijfers gegeven in de paragraaf over 'Bilaterale handel in groenestroomcertificaten' (1.3.1.). We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe en dit in het kader van onze controle op de transparantie en regulariteit van de verkoop van certificaten door de netbeheerders.

Bovenop deze verkopen door de netbeheerders op de commerciële markt, werden er voor de eerste maal eind 2016 door de netbeheerders ook GSC ingediend bij de VREG, en kregen zij hiervoor een vergoeding van het Vlaams Energieagentschap met middelen uit het Energiefonds in het teken van Diensten van Algemeen Economisch Belang (DAEB)⁹. Deze volumes aan ingediende GSC zitten niet in de cijfers over de handel in GSC en worden apart besproken in § 1.3.3.5.

1.3.3.1. Aantal verkochte groenestroomcertificaten door de netbeheerders op de commerciële markt

Tabel 6 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten per werkmaatschappij¹⁰ en per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Hierbij wordt gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de certificaten werden verkocht door de netbeheerder. Dit betekent dat de weergegeven volumes niet altijd overeenkomen met de volumes die tijdens de veilingen van de netbeheerders in de periode april 2016-maart 2017 werden toegewezen aan een koper. Namelijk, aangezien netbeheerders doorgaans pas de certificaten transfereren na ontvangst van betaling door de koper, zijn er in de periode april 2016-maart 2017 ook transacties geregistreerd volgend uit veilingen van vóór april 2016, en omgekeerd zullen er ook certificaten zijn die hoewel toegewezen aan een koper tijdens een veiling in de periode april 2016-maart 2017, pas getransfereerd werden na maart 2017.

Tabel 6: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC

Netbeheerder	April 2012- Maart 2013	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017
EANDIS	43.049	982.631	1.528.872	276.119	2.624.131
INFRAX	272.500	120.250	705.699	893.284	2.184.126
ELIA	15.544	169.989	156.192	208.181	131.946
TOTAAL	331.093	1.272.870	2.390.763	1.377.584	4.940.203

Het aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de periode april 2016-maart 2017 was opvallend hoog. Net zoals we al in de vorige jaren zagen bij WKC, is ook de GSC markt op een punt gekomen waar de netbeheerders het grootste deel van het marktaanbod in handen hebben. Dit komt door het hoge aandeel verkopen van GSC aan de netbeheerders aan minimumsteun als gevolg van de marktoverschotten en de hierbij horende dalende marktprijzen.

In § 1.4.3.2. bekijken we het effect van deze gestegen verkopen op de portefeuilles aan GSC van de netbeheerders.

In Figuur 10 zijn de verkopen van GSC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde GSC. De distributienetbeheerders staan gegroepeerd per werkmaatschappij.

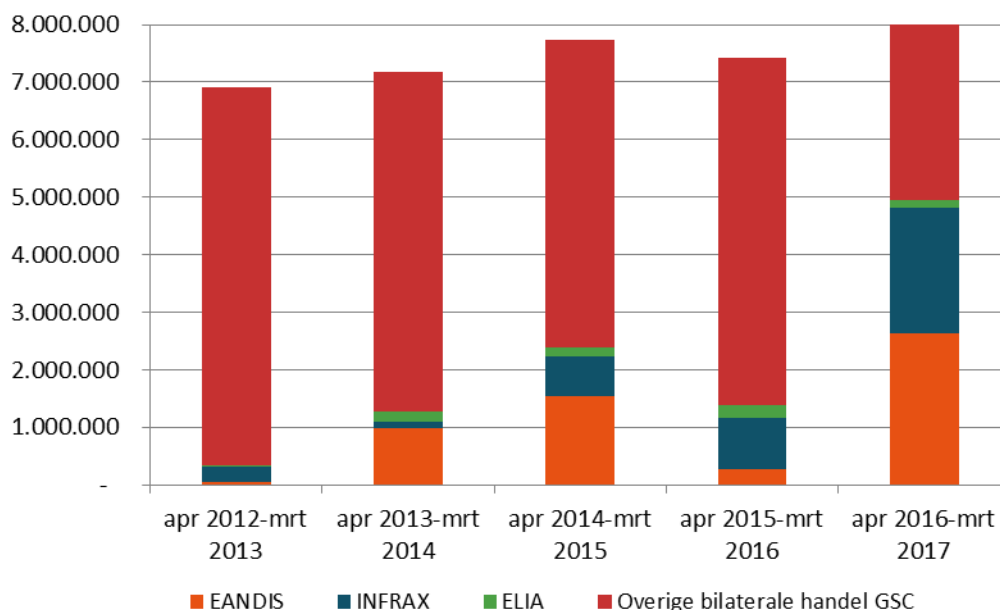
⁹ Besluit van de Vlaamse Regering van 21/10/2016 houdende wijziging van het Energiebesluit van 19/11/2010 en de Ministeriële Besluiten van 30/11/2016 en 17/12/2016.

¹⁰ Eandis omvat netbeheerders Gaselwest, Imea, Imewo, Intergem, Iveka, Iverlek en Sibelgas.

Infrax omvat netbeheerders Infrax West, Inter-Energa, Iveg en PBE.

T.e.m. 31/12/2015 werden verkopen op rekening van netbeheerder Ores (Verviers) uitgevoerd door Eandis. Vanaf 1/01/2016 is Inter-Energa de netbeheerder geworden voor wat betreft het elektriciteitsnet van de gemeente Voeren (vroeger Ores (Verviers)).

Figuur 10: Aantal door de netbeheerders verkochte GSC in de totale aantallen verhandelde GSC, per handelsperiode

58% van de in de periode april 2016-maart 2017 bilateraal verhandelde GSC werden verkocht door een netbeheerder. In de vorige handelsperiode was dit maar 19%. Het grootste gewicht van het aanbod aan GSC in de markt ligt dus nu bij de netbeheerders, zeker wanneer rekening wordt gehouden met het feit dat naar schatting ongeveer 38% van de overige bilateraal verhandelde GSC werd getransfereerd tussen rekeningen van partijen van eenzelfde industriële groep (zie paragraaf 1.3.1.1.) en certificaten ook meermaals kunnen verhandeld worden en zo meermaals in de statistieken van de overige bilaterale handel komen (dit is niet zo bij verkopen door de netbeheerders, aangezien een certificaat slechts eenmaal kan verkocht worden aan minimumsteun aan de netbeheerder).

1.3.3.2. Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte groenestroomcertificaten op de commerciële markt

Tabel 7 vergelijkt de gemiddelde transactieprijs van groenestroomcertificaten verkocht door de netbeheerders met de gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van GSC, zonder de verkopen door netbeheerders, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte GSC lagen in de laatste handelsperiode tussen 87 en 89€/GSC.

Tabel 7: Gemiddelde transactieprijs GSC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gemiddelde transactieprijs		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2016-Maart 2017	87,15 €/GSC	90,23 €/GSC	-3,42%
April 2015-Maart 2016	87,55 €/GSC	91,05 €/GSC	-3,85%
April 2014-Maart 2015	88,17 €/GSC	92,06 €/GSC	-4,22%
April 2013-Maart 2014	89,84 €/GSC	94,54 €/GSC	-4,98%
April 2012-Maart 2013	90,72 €/GSC	100,73 €/GSC	-9,94%

De gemiddelde prijs die de netbeheerders krijgen voor de verkoop van GSC ligt systematisch lager dan de gemiddelde prijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was (vb. producent, trader of andere marktpartij). Dit kan deels te wijten zijn aan het feit dat de netbeheerders enkel verkopen in de spot markt, gevoelig aan de marktoverschotten, en de andere partijen GSC verkopen zowel via

langetermijncontracten als via ‘spot deals’, maar ook de intragroepstransacties zijn hier mee de oorzaak van. Zoals al weergegeven in § 1.3.1.2. hebben deze gemiddeld gezien een hogere transactieprijs. Verder is er ook nog een normale marktwerking van kopen en verkopen die mee dit verschil bepaalt. Gezien het grote volume aan bilateraal verhandelde GSC zijn er namelijk duidelijk certificaten die meer dan eens worden verkocht, ook naast de intragroepstransacties waar partij A aankoopt en doorverkoopt naar zusterbedrijf B.

Het verschil tussen de gemiddelde verkoopprijs door netbeheerders en de gemiddelde bilaterale transactieprijs bij andere verkopen wordt wel steeds kleiner. Dit is een gevolg van de door sommige netbeheerders gehanteerde bodemprijzen bij het veilen van hun GSC (prijsniveaus waaronder geen certificaten verkocht worden), in combinatie met een geleidelijke daling van de algemene bilaterale transactiepreisen door het marktoverschot. Een partij die certificaten wenst aan te kopen heeft de keuze tussen deelnemen aan de veilingen van de netbeheerders of aankopen in de bilaterale markt. Een groot prijsverschil tussen beide marktplaatsen is dan ook niet houdbaar.

Door het groot volume certificaten dat via de veilingen van de netbeheerders in de markt wordt gezet, hebben deze verkopen een belangrijke invloed op de totale gemiddelde bilaterale transactieprijs. Deze trend zet zich waarschijnlijk verder door zolang er structurele overschotten blijven bestaan en de prijzen in de markt hierdoor verder dalen, wat resulteert in meer en meer verkopen aan minimumsteun.

1.3.3.3. Aantal tegenpartijen en verkoopmethode

Tabel 8 geeft een overzicht van het aantal verschillende partijen dat groenestroomcertificaten aankoopt bij de netbeheerders. Een aantal partijen kocht certificaten bij verschillende netbeheerders, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 8: Aantal kopers van GSC van de netbeheerders

Netbeheerder	April 2012- Maart 2013	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017
EANDIS	4	9	13	23	23
INFRAX	4	7	11	20	25
ELIA	3	13	11	16	10
TOTAAL	7	18	20	30	30

Naar analogie met de vorige jaren werden de meeste certificaten verkocht via “pay as bid” veilingen. Hierbij kunnen geïnteresseerde partijen een prijs bieden per blok. De minimale grootte van elk blok en het aantal blokken waarop een bod kan uitgebracht worden, worden op voorhand vastgelegd in de procedurebeschrijving van de netbeheerder.¹¹ De meeste netbeheerders opteren voor het hanteren van een bodemprijs waaronder geen verkoop wordt toegestaan. Alleen blokbiedingen die minstens deze bodemprijs opleveren worden toegewezen aan de biedende partij.

De certificatenveilingen worden door de netbeheerders twee tot vier maal per jaar georganiseerd¹². Voorafgaand aan de periode waarin geboden kan worden, worden alle geïnteresseerde partijen op de hoogte gebracht van de te hanteren procedures. Hiertoe worden de lijsten met potentiële kopers gebruikt die wij publiceren en waarin een partij zich op verzoek kan laten opnemen.¹³ Elia publiceert de procedure ook op haar website en maakte melding via haar nieuwsbrief.

¹¹ Bij de veilingen georganiseerd in de voorbije handelsperiode werden de blokken als volgt vastgelegd. Eandis: minimum 25 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken; Infrax: minimum 2.000 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 3 blokken; Elia: minimum 100 certificaten per blok (GSC & WKC) en maximum 5 blokken.

¹² Eandis en Infrax organiseren elk een veiling per kwartaal, Elia houdt elk jaar twee veilingen.

¹³ Voor groenestroomcertificaten: www.vreg.be/nl/kopers/groene-stroom. Voor warmte-kraftcertificaten: www.vreg.be/nl/kopers/wkk.

In totaal werden bij de veilingen georganiseerd in de periode april 2016-maart 2017 23 miljoen GSC te koop aangeboden door alle netbeheerders samen¹⁴. Het totaal aan ontvangen biedingen was goed voor 29% van het aan de markt aangeboden volume aan certificaten. Van de ontvangen biedingen werden globaal genomen 69% aanvaard, leidend tot een werkelijke verkoop van GSC. De 31% andere biedingen werden niet aanvaard omwille van een biedprijs onder de vastgestelde bodemprijs. Wanneer we kijken naar het verkooppercentage per veiling, dan gaat dit van 10% van de aangeboden GSC die werden verkocht tot 133% (tijdens deze veiling werden nog extra GSC verkocht, die tijdens de loop van de veilingprocedure werden overgedragen aan de netbeheerder aan minimumsteun. Wij gaan echter niet akkoord met deze aanpak, aangezien dit een vertekend beeld geeft van het aanbod in de markt, en verkiezen dat die certificaten volgens de normale procedure worden aangeboden bij de volgende veiling).

De netbeheerders stellen normaal gezien altijd het totaal beschikbaar volume aan certificaten te koop bij een veiling. Vanaf 1 juli 2016 (einddatum van het immobiliseren van certificaten volgens Artikel 6.4.14/1 van het Energiebesluit) hoorden hier ook de gebankte GSC bij. We willen benadrukken dat de netbeheerders steeds alle certificaten die ze in portefeuille hebben, en die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting, moeten aanbieden op de markt, conform het Energiedecreet.

Naast de veilingen zijn er ook certificaten verkocht door enkele netbeheerders via de minicompetities georganiseerd door het Vlaams Energiebedrijf. Kandidaat-verkopers die werden weerhouden via een openbare aanbesteding mogen een offerte indienen voor het leveren van bepaalde hoeveelheden certificaten aan het Vlaams Energiebedrijf. In totaal verkochten de netbeheerders in de laatste handelsperiode zo 77.666 GSC.

Zolang deze verkopen niet gebeuren aan een lagere prijs dan de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen en gezien de huidige marktsituatie met duidelijke certificaatoverschotten, zijn deze verkopen een aanvaardbare praktijk en een extra mogelijkheid tot verkopen van certificaten voor de netbeheerders.

1.3.3.4. Beoordeling van de verkoop van certificaten door de netbeheerders op de commerciële markt

Het aandeel van de verkopen van certificaten door de netbeheerders in de ganse bilaterale markt is zeer groot. Het aantal partijen dat certificaten aankoopt van de netbeheerders lijkt wat gestabiliseerd, maar toont toch het belang van deze veilingen in de bilaterale markt. Gezien de grote volumes certificaten die via deze weg beschikbaar worden gesteld op de markt, dragen de netbeheerders een grote verantwoordelijkheid in het correct aanbieden van de nodige volumes. Het is belangrijk dat de gehanteerde procedures transparant zijn en toegankelijk voor alle marktpartijen. Ook moet er op gelet worden dat de gestelde voorwaarden rond betaling en termijnen van uitvoeren van de transacties niet marktbelemmerend werken.

Het hanteren van een bodemprijs bij het veilen van certificaten is een manier voor de netbeheerders om een minimale opbrengst per verkocht certificaat te garanderen. De netbeheerders die geen bodemprijzen hanteren, streven naar maximalisatie van het verkochte volume. Beide werkwijzen zijn voor ons aanvaardbaar.

Het blijft moeilijk voor de netbeheerders om hun portefeuilles aan GSC verkocht te krijgen aan een aanvaardbaar geacht prijsniveau. De markt kampt nog altijd met een overschot aan certificaten (zie § 1.4.3.). Hierdoor staan de netbeheerders voor de keuze om ofwel:

- hun groot aantal tegen minimumsteun verkregen certificaten te verkopen aan steeds lagere prijzen; hierdoor stijgen de kosten verbonden aan de opkoopplicht (i.e. aankopen aan minimumsteun) die doorgerekend moeten worden in de nettarieven;
- een bodemprijs te hanteren om de kosten te beheersen; met als gevolg dat de hoeveelheid certificaten die ze niet kunnen verkopen toeneemt, wat dan weer negatief weegt op de financieringskosten verbonden aan het beheer van de groter wordende certificatenportefeuilles.

¹⁴ Onverkochte GSC bij een veiling worden opnieuw te koop gesteld bij een volgende veiling, deze GSC zitten dus meermaals in dit totaal cijfer van alle veilingen samen vervat.

Bovendien tonen de resultaten van de veilingen aan dat, zelfs indien er geen bodemprijzen zouden gehanteerd worden, de netbeheerders er nog niet zouden in slagen om hun portefeuilles aan certificaten volledig verkocht te krijgen. Er worden namelijk niet voldoende biedingen ontvangen t.o.v. de te koop aangeboden volumes.

Het feit dat de resultaten van de veilingen niet altijd positief zijn qua aantallen verkochte certificaten is niet te wijten aan het karakter ervan. Deze veilingen verlopen op een transparante en reguliere wijze. Het probleem zit in het te grote aanbod aan certificaten t.o.v. de vraag door de certificaatoverschotten. Dit verantwoordt ook de verkopen van certificaten door de netbeheerders via de minicompetities van het Vlaams Energiebedrijf, tenminste zolang de verkoopprijs hier niet onder de in de veilingen gehanteerde bodemprijzen gaat.

Als de markt in de toekomst weer meer in evenwicht komt, wordt er opnieuw een normale marktwerking verwacht met normale prijszetting. Het systeem van veilingen kan dan weer meer marktconforme resultaten opleveren. Het is dan ook niet uitgesloten dat er bilaterale overeenkomsten met een langere looptijd voor de verkoop van certificaten aangeboden zullen worden door de netbeheerders.

Om het aanbod aan certificaten in de markt zo transparant mogelijk beschikbaar te stellen voor de kopers, blijven we het belang benadrukken van periodieke veilingen op vaste tijdstippen (minstens op kwartaalbasis, mogelijk frequenter). Ook zouden wij graag het concept om bilaterale langetermijncontracten aan te bieden voor het verkopen van certificaten verder uitgewerkt zien, zodat het aanbod aan certificaten door de netbeheerders niet beperkt blijft tot spot deals, maar dit meer gediversifieerd wordt en beter toegespitst op de nood tot risicospreiding in de markt.

1.3.3.5. Indiening GSC door netbeheerders in teken van DAEB

In het Certificatenmarktrapport van 2015 maakten we al melding van de wijziging van de heffing 'Bijdrage Energiefonds' op afnamepunten van elektriciteit in het Vlaamse Gewest sinds 1 maart 2016¹⁵ en het initiatief dat werd verwacht vanwege de Vlaamse Overheid om de grote certificatenvoorraden af te bouwen. De 'Bijdrage Energiefonds' spijst het Energiefonds. Op 22/06/2017 werd deze verhoogde heffing echter vernietigd door het Grondwettelijk Hof, meer hierover in § 1.4.3.1.

In 2016 werd voor het eerst uitvoering gegeven aan de plannen tot afbouw van de voorraad GSC met middelen uit het Energiefonds. Via het Ministerieel Besluit van 17 december 2016 werd een maximum van 165 Meuro aan middelen uit het Energiefonds beschikbaar gesteld voor de vergoedingen voor de opkoop van groenestroomcertificaten door de elektriciteitsdistributienetbeheerders, vermeld in art. 6.4.14/2 van het Energiebesluit. Volgens art. 3, §2 en art. 4 van het Ministerieel Besluit van 30 november 2016 kan de vergoeding per individuele elektriciteitsdistributienetbeheerder nooit meer bedragen dan 15 Meuro per kalenderjaar. Bovendien moet dit bedrag voor 2016 voor elke elektriciteitsdistributienetbeheerder verminderd worden met het bedrag dat die elektriciteitsdistributienetbeheerder gedurende 2016 ontvangen heeft voor de financieringskosten voor het banken van steuncertificaten¹⁶. Aangezien alle betrokken elektriciteitsdistributienetbeheerders dergelijke vergoeding hebben ontvangen, was het maximaal bedrag voor de DAEB (Diensten van Algemeen Economisch Belang) voor 2016 steeds lager dan 15 Meuro per elektriciteitsdistributienetbeheerder.

Om aanspraak te kunnen maken op de vergoeding, dienden de elektriciteitsdistributienetbeheerders in december 2016 in totaal 1.788.433 GSC in bij de VREG. Het ging hierbij om 1.381.685 gebankte GSC (cfr. art. 6.4.14/1. van het Energiebesluit) en 406.748 andere GSC. De gebankte GSC werden vergoed tegen een

¹⁵ Sinds 1 maart 2016 is de Bijdrage Energiefonds (heffing op afnamepunten van elektriciteit) sterk verhoogd, zie TITEL XIV. HEFFINGEN, HOOFDSTUK 1, van het Energie decreet. Het Energiefonds zal deels gebruikt worden om certificaten uit de markt te kopen en te vernietigen.

¹⁶ Art. 6.4.14/2, §2 van het Energiebesluit van 19 november 2010, in de lezing voorafgaand aan de inwerkingtreding van art. 3 van het besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2016.

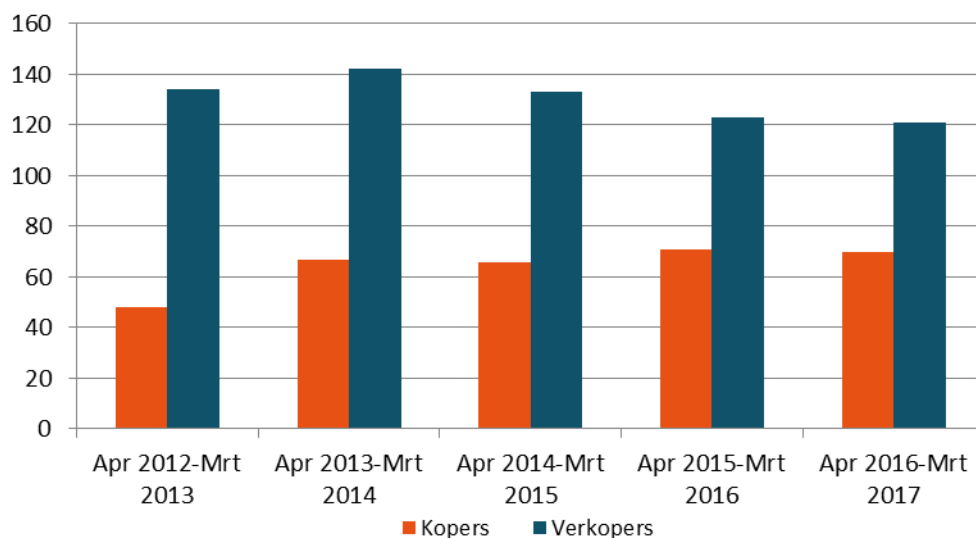
vaste waarde van 93 €/GSC (conform art. 6.4.1/2., §2., 3^e lid), de overige GSC tegen de boekhoudkundige waarde van 88 €/GSC (conform art. 6.4.1/2., §2., 2^e lid). In totaal werd zo een vergoeding betaald van 164.290.529 € aan de 11 distributienetbeheerders onder Eandis en Infrax.

Enmaal ingediend verliezen deze GSC elke waarde voor verder gebruik. Het effect hiervan op het groenestroomcertificatenoverschot is te zien in § 1.4.3.

1.3.4. Concentratie groenestroomcertificatenmarkt

Figuur 11 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale GSC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2012-maart 2017). De aantallen in de laatste handelsperiode zijn heel lichtjes gedaald t.o.v. de vorige periode.

Figuur 11: Aantal kopers en verkopers van GSC in de vijf laatste handelsperiodes

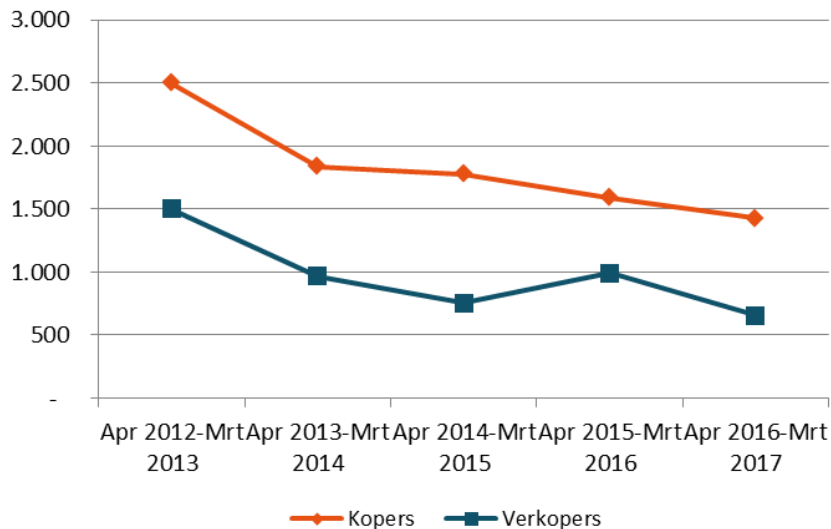

Om de marktaandeelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herfindahl-Hirschman (HHI)¹⁷ en de C4¹⁸ indices berekend.

¹⁷ De HHI index ligt steeds tussen 0 (volledige mededinging) en 10.000 (monopolie/monopsonie). Bij een HHI gelijk aan 10.000 is er slechts één verkoper/koper met een marktaandeel van 100%. Bij een HHI die 0 benadert, zijn er zeer veel kleine verkopers/kopers. Markten met een HHI lager dan 2000 worden beschouwd als concurrentieel, stijgt de HHI boven 2500 dan kan dit wijzen op zware risico's voor de marktwerking. Meer uitleg over de berekening van de HHI index is te vinden in het Marktrapport 2016, Bijlage 1, op de VREG website.

¹⁸ De C4 index geeft het gezamenlijk marktaandeel van de 4 grootste marktpartijen.

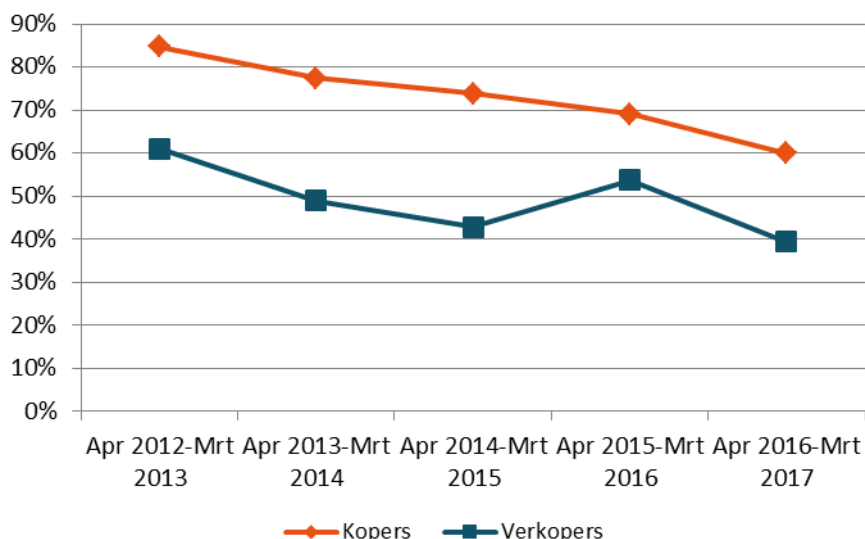
Figuur 12: HHI index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Zoals valt te verwachten is de concentratiegraad bij de kopers hoger dan bij de verkopers. Er zijn namelijk minder quotum-plichtige partijen dan producenten van hernieuwbare energie.

De HHI index duidt zowel aan aanbod- als aan vraagzijde op een ongeconcentreerde markt. Hier moet echter wel een voorbehoud bij gemaakt worden. Zoals we al bespraken in § 1.3.1. is het aandeel intragroepstransacties binnen de bilaterale handel niet verwaarloosbaar. Bovendien zijn de 11 distributienetbeheerders (belangrijke spelers onder de verkopers) verenigt in twee werkmaatschappijen. Het weglaten van de intragroepstransacties uit de totale handel en het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij doet de HHI index licht dalen aan de vraagzijde (van 1.427 naar 1.382), door de vele intragroepstransacties binnen de aandelen van grote spelers, maar sterk stijgen aan de aanbodzijde (van 654 naar 2.304), door het groter geworden gewicht van de netbeheerders en het samenvoegen tot de werkmaatschappijen. M.a.w. door het grote gewicht van de netbeheerders in het aanbod, is de GSC markt sterk geconcentreerd aan verkoperzijde.

Figuur 13: C4 index van de GSC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Wanneer we de berekening maken van de C4 index zonder de intragroepstransacties en met het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij, blijkt deze te stijgen voor zowel de vraag- als de aanbodzijde, maar zoals te verwachten het sterkst voor de aanbodzijde:

- Vraagzijde: C4 index van 60% naar 64%

- Aanbodzijde: C4 index van 40% naar 74%

1.3.5. Handel op BelPEX Green Certificate Exchange

Net zoals de vorige jaren werden in 2016 en in het eerste kwartaal van 2017 geen handelssessies georganiseerd op de BelPEX Green Certificate Exchange. Deze certificatenbeurs was voorbereid in jaren waarin de certificatenmarkt beurspotentieel leek te hebben, maar werd in 2009 gelanceerd net op het ogenblik dat de overschotten aan groenestroom- en warmte-krachtcertificaten een duidelijke invloed begonnen uit te oefenen op de marktwerking. De handelssessies groenestroomcertificaten en warmte-krachtcertificaten via dit platform bleven dus geannuleerd.

1.4. Inlevering van groenestroomcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2017

1.4.1. Berekening van het aantal in te leveren groenestroomcertificaten

Elk jaar zijn de toegangshouders, geregistreerd op afnamepunten elektriciteit in het Vlaamse Gewest, verplicht om uiterlijk op 31 maart bij de VREG een aantal groenestroomcertificaten in te dienen, berekend op basis van de elektriciteit afgenomen op de betreffende afnamepunten in het vorige kalenderjaar (zie artikel 7.1.10. van het Energiedecreet). Het Decreet van 27/11/2015 voerde een aantal wijzigingen in van de certificatenverplichting, met ingang van 31/03/2017. De belangrijkste zijn de verhoging van het quotumpercentage van 19% naar 23%, de afschaffing van B_{tot} , de verhoogde vrijstellingspercentages voor grote afnemers¹⁹ en de afschaffing van de vrijstelling voor openbaar vervoer.

De totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen in 2016 bedroeg 42.474.865 MWh, een daling met 1% t.o.v. 2015. Een deel van deze elektriciteitsafnames is vrijgesteld voor de verplichting groenestroomcertificaten:

- leveringen door netbeheerders (292.121 MWh, 2% minder dan in 2015);
- vrijgestelde afnames door grote afnemers²⁰ (12.248.668 MWh, een daling met 1%).

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de verplichting groenestroomcertificaten werd berekend, bedroeg bijgevolg 29.934.076 MWh. Dit is 1% lager dan in 2015. De grotere vrijstelling voortkomend uit de nieuwe hogere vrijstellingspercentages voor grote afnemers werd opgeheven door de daling van de vrijstelling als gevolg van de afschaffing van de aparte vrijstelling voor openbaar vervoer.

De verplichting groenestroomcertificaten van 31 maart 2017 (elektriciteitsafnames 2016) werd als volgt berekend:

$$Gr \times Ev = 0,23 \times \text{afgenomen elektriciteit}$$

Voor alle toegangshouders samen kwam dit op een totale certificaatverplichting van 6.884.805 GSC, tegenover 5.048.476 GSC het jaar ervoor. Dit is een stijging met maar liefst 36%. Deze stijging weerspiegelt de toename van het quotumpercentage met 38%, samen met de gedaalde certificaatplichtige afname met 1%.

¹⁹ Verhoging vrijstelling van 40% naar 47% voor afnameschijf 1-20 GWh en Nace-code 05 t.e.m. 33, code 46391, 52100 en nieuw toegevoegde code 52241. Verhoging vrijstelling van 75% naar 80% voor afnameschijf 20-100 GWh.

²⁰ De vrijgestelde afnames voor (1) afnamepunten met een afname tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241, (2) afnamepunten met een afname groter dan 20 GWh, (3) afnames op een gesloten distributienet (gecumuleerd). Er bestaat geen aparte vrijstelling meer voor afnamepunten voor openbaar vervoer.

1.4.2. Resultaten van de certificaten inleveringsronde

Tabel 9 en Figuur 14 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van groenestroomcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2017. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsronde:

- het quotumpercentage
- het aantal GSC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de certificaatverplichting wordt berekend
- het aantal GSC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (GSC die eventueel al werden ingeleverd vóór deze datum zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als ‘nog niet ingeleverd’)
- het aantal in te leveren en aantal ingeleverde GSC voor de jaarlijkse certificaatverplichting

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er doorgaans ook al een deel GSC uitgereikt voor producties in datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers ‘beschikbare GSC’.

Tabel 9: Overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten

Inleverdatum	Quotum	Uitgereikte GSC voor afnamejaar voorafgaand aan quotum	GSC beschikbaar op 31/3	In te leveren GSC op 31/03	Ingeleverde GSC
31/03/2003	0,80%	150.042	199.203	313.192	115.132
31/03/2004	1,20%	291.568	393.009	409.959	198.839
31/03/2005	2,00%	545.971	800.798	850.960	650.610
31/03/2006	2,50%	968.289	1.206.073	1.061.176	1.025.450
31/03/2007	3,00%	1.428.362	1.587.945	1.269.650	1.268.311
31/03/2008	3,75%	1.644.547	2.061.134	1.589.531	1.587.575
31/03/2009	4,90%	2.010.500	2.540.586	2.077.894	2.073.043
31/03/2010	5,25%	2.704.498	3.127.689	2.073.201	2.071.968
31/03/2011	6,00%	3.078.883	4.093.577	2.474.430	2.474.121
31/03/2012	7,00%	3.880.370	5.654.751	2.757.889	2.757.859
31/03/2013	12,06%	5.381.343 ⁽¹⁾	8.340.165	3.799.806	3.799.796
31/03/2014	13,71%	5.726.760 ⁽¹⁾	10.293.465 ⁽²⁾	4.320.320	4.320.307
31/03/2015	14,99%	5.646.087 ⁽¹⁾	12.747.339 ⁽²⁾	4.527.619	4.527.609
31/03/2016	16,69%	6.521.675 ⁽¹⁾	15.370.143 ⁽²⁾	5.048.476	5.048.466
31/03/2017	23,00%	6.139.142	14.632.455	6.884.805	6.883.717

⁽¹⁾ Deze cijfers zijn afwijkend van de cijfers die vorig jaar werden opgenomen in het certificatenmarktrapport. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het uitreiken van certificaten na 31/03/2016 voor productie in 2012, 2013, 2014 en 2015.

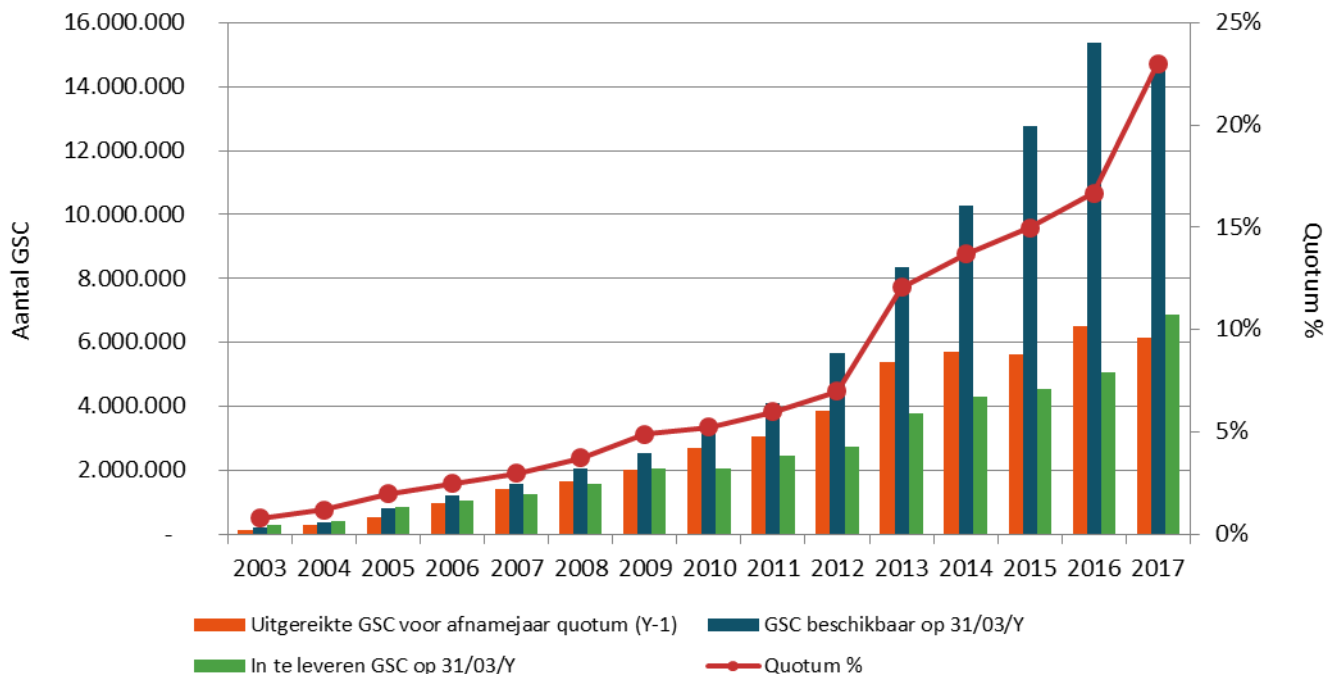
⁽²⁾ Deze cijfers zijn incl. 1.500.000 GSC gebankt door de netbeheerders tot 1 juli 2016, zoals beschreven in Art.6.4.14 van het Energiebesluit.

Voor de eerste keer sinds de start van de certificatenverplichtingen is het aantal beschikbare GSC gedaald t.o.v. het jaar ervoor, ondanks het vorig jaar verder gestegen overschot. Dit komt door de 1.788.433 GSC die in december 2016 door de netbeheerders werden ingediend bij de VREG in het teken van Diensten van Algemeen Economisch Belang (zie § 1.3.3.5.). Dit volume zit niet meer in de beschikbare GSC op 31/03/2017. Net als de vorige jaren waren er echter nog steeds meer dan dubbel zoveel GSC beschikbaar dan er moesten worden ingeleverd voor de certificatenverplichting.

Sinds productiejaar 2009 (indiening 31/03/2010) worden er per jaar systematisch meer GSC uitgereikt als nodig voor de certificatenverplichting. De grootste afwijking tussen aantal uitgereikte GSC t.o.v. aantal in te leveren GSC werd gezien in inleverjaren 2012 (+41%) en 2013 (+42%). Sindsdien is de verhouding wat gedaald (+33% in 2014, +25% in 2015 en +28% in 2016) en voor de inlevering van 31/03/2017 bleek de certificatenverplichting, onder invloed van het gestegen quotumpercentage, hoger te zijn als het aantal uitgereikte GSC. Er kan dus verwacht worden dat het certificatenoverschot zal gedaald zijn.

In totaal waren er voor de voorbije inleveringsronde 63 quotumplichtige toegangshouders geregistreerd bij de netbeheerders. Drie partijen slaagden er niet in tijdig GSC in te dienen. Eén toegangshouder voldeed deels aan de verplichting en wenste 10 certificaten afkomstig van groenestroomproducenten gelegen in het Waalse Gewest, het Brusselse Gewest en een lidstaat van de Europese Economische Ruimte in te dienen. Alle overige 59 toegangshouders voldeden volledig aan hun verplichting groenestroomcertificaten.

Figuur 14: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van groenestroomcertificaten per inleverjaar

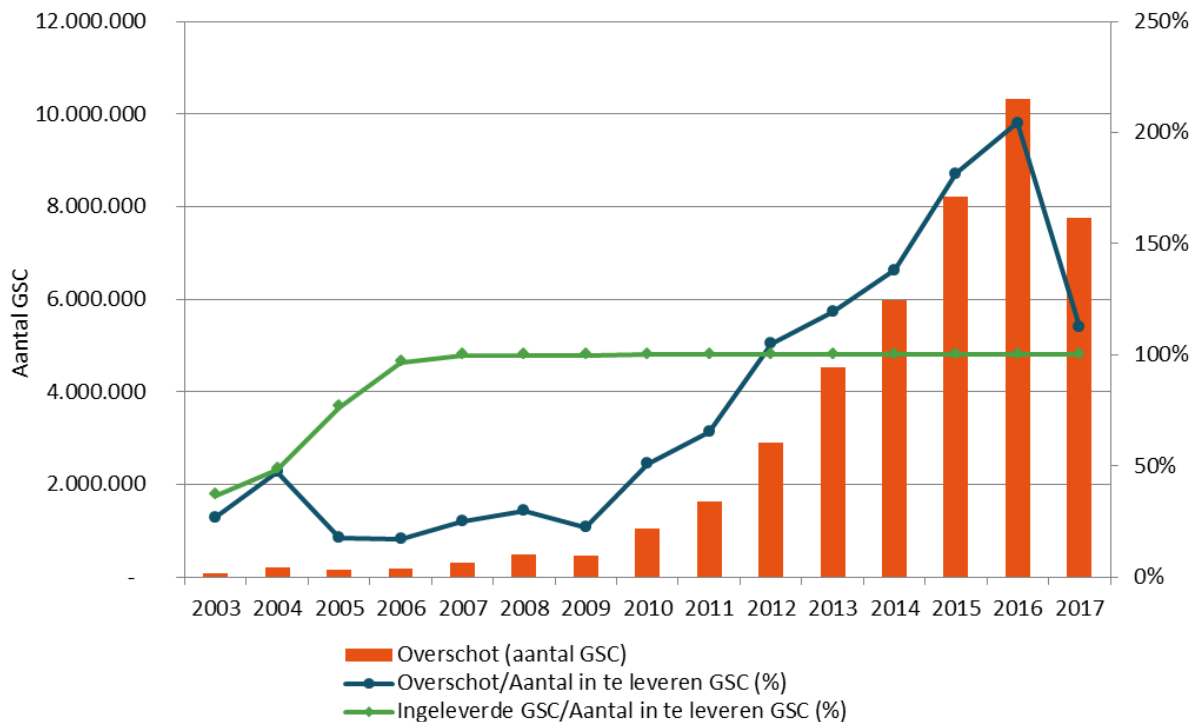
1.4.3. Groenestroomcertificatenoverschot

1.4.3.1. Volumes

Het aantal nog beschikbare GSC op 31 maart 2017 om 24:00u, ná inlevering van de certificaatverplichtingen, was 7.748.738 GSC of 113% van het aantal in te leveren certificaten. Vorig jaar waren dit 10.321.677 GSC of 204%. Het overschot aan GSC is het voorbije jaar dus voor het eerst gedaald, en dit met 2,6 miljoen GSC. Dit is te wijten aan het gecombineerd effect van het indienen van 1.788.433 GSC door de netbeheerders in het teken van DAEB en de verhoogde certificatenverplichting door het gestegen quotumpercentage.

Figuur 15 geeft een overzicht van de evolutie van het jaarlijks certificatenoverschot. De 'overschotten' in de eerste quotumjaren kwamen doordat er minder GSC werden ingediend dan nodig om aan de verplichting te voldoen, ondanks nog beschikbare GSC in de markt. Pas vanaf indieningsjaar 2007 werd voor ongeveer 100% aan het quotum voldaan.

Figuur 15: Evolutie van het overschot aan GSC op de markt

Met de verhoogde Bijdrage Energiefonds werd de mogelijkheid gecreëerd om het overschot aan GSC aan te pakken en zo het evenwicht te herstellen. Met de vernietiging van deze heffing door het Grondwettelijk Hof op 22/06/2017, met ingang van 01/01/2018, zal het Energiefonds niet meer in dezelfde mate gespijsd worden om hiermee GSC uit te markt te halen. De middelen uit het Energiefonds die door de Minister kunnen beschikbaar gesteld worden in 2017 kunnen enkel aangewend worden ter vergoeding van GSC afkomstig uit zonne-energie en overgedragen aan de distributienetbeheerders aan minimumsteun door een natuurlijke persoon die geen onderneming is.

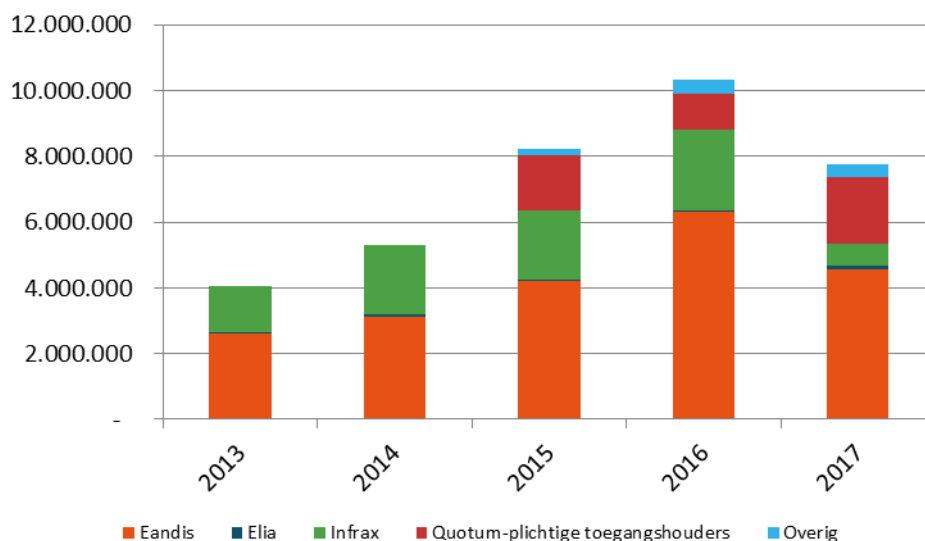
1.4.3.2. Portefeuilles

Het grootste deel van het GSC overschot (69% of 5,3 miljoen GSC) zat op 31 maart 2017 om 24:00u nog steeds in de portefeuilles van de netbeheerders, maar dit is zowel in volume als procentueel gedaald t.o.v. vorig jaar (85% of 8,8 miljoen GSC). Dit viel te verwachten gezien de sterk gestegen verkopen van GSC door de netbeheerders, het ongeveer gelijk gebleven volume GSC overgedragen aan minimumsteun aan de netbeheerders en de indiening van certificaten in het teken van DAEB. Bijna 27% van het GSC overschot of 2 miljoen GSC bevond zich in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders. Dit is een stijging met 1 miljoen GSC t.o.v. vorig jaar (10%). Een resterende 5% zit in een portefeuille van een producent of andere partij, dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

Hoewel de verdeling van de portefeuilles over de verschillende partijen gebaseerd is op een momentopname, is er verbetering merkbaar in de posities van de GSC-portefeuilles van de netbeheerders. De stijging van de portefeuilles bij de quotumplichtige toegangshouders is opmerkelijk. Het gaat hier om 36 partijen, waarbij de 4 partijen met de grootste portefeuille samen 91% bezitten van het volume aan GSC dat op 31/03/2017 om 24:00u in handen was van een quotumplichtige toegangshouder.

Figuur 16 geeft de GSC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. De cijfers voor 2013 en 2014 bevatten echter enkel gegevens over de netbeheerders portefeuilles, bij gebrek aan data over de portefeuilles van andere partijen op de weergegeven momentopnames.

Figuur 16: Evolutie van de GSC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte GSC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave

1.4.4. GSC verplichting voor 2017, inlevering 31 maart 2018

De quota voor de groenestroomcertificatenverplichting voor de komende jaren werden in 2009 vastgelegd in het Energiedecreet en een eerste keer gewijzigd op 13 juli 2012. Op 27 november 2015 werden ze een tweede keer gewijzigd. Het quotumpercentage GSC voor 31 maart 2018 werd hiermee verhoogd van 19,5% naar 20,5% van de afgenomen elektriciteit op afnamepunten in het Vlaams Gewest.

Als we met de afnamecijfers van 2016 een simulatie maken van de certificaatverplichting voor de inlevering van 31 maart 2018, dan krijgen we een geschatte totale verplichting van 6,1 miljoen GSC of een daling met 11% t.o.v. 31 maart 2017, overeenstemmend met het lagere quotumpercentage.

Voor een prognose over het aantal uit te reiken GSC verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap hierover.²¹

Bijkomend aan deze prognoses kan er ook voor de volgende inlevering nog een impact verwacht worden van de verhoogde Bijdrage Energiefonds op de verdere evolutie van het certificatenoverschot. Het totale bedrag dat zou beschikbaar gesteld worden voor DAEB moet nog vastgelegd worden via Ministerieel Besluit, maar kan theoretisch niet meer bedragen dan 165 miljoen euro (15 miljoen euro per individuele elektriciteitsdistributienetbeheerder). Indien we ervan uitgaan dat eerst de resterende gebankte GSC vergoed worden aan 93 euro/GSC en het maximumbedrag vervolgens volledig wordt opgevuld ter vergoeding van GSC tegen een boekhoudkundige waarde van 88 euro/GSC, dan komen we zo op een theoretisch maximum volume van 1,87 miljoen GSC.

²¹ Rapport 2016: Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen. www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/milieuvriendelijke/monitoring_evaluatie/2016/20160630-RapportVEA2016-Deel3-Evaluatie.pdf

Een update van dit rapport wordt binnenkort verwacht.

2. Warmte-krachtkoppeling

2.1. Installaties die warmte-krachtcertificaten ontvangen

De eigenaar van een productie-installatie op basis van kwalitatieve warmte-krachtkoppeling gelegen in het Vlaamse Gewest kan bij het VEA een aanvraag indienen voor het verkrijgen van warmte-krachtcertificaten (WKC), zoals beschreven in het Energiedecreet en het Energiebesluit.

Onderstaande tabellen geven, per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging (tot en met 2016), een overzicht van het aantal WKK-installaties waarvan de aanvraag tot toekenning van (aanvaardbare) warmte-krachtcertificaten en/of garanties van oorsprong werd goedgekeurd (zie Tabel 10), alsook het geïnstalleerd elektrisch/mechanisch vermogen van deze installaties (zie Tabel 11), status begin mei 2017. Installaties die ooit aanvaardbare WKC ontvingen, maar voorbij de wettelijke termijn zijn waarin aanvaardbare WKC worden toegekend, zijn ook opgenomen.

Tabel 10: Aantal erkende productie-installaties die in aanmerking komen voor de toekenning van (aanvaardbare) warmte-krachtcertificaten en/of garanties van oorsprong, per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging

TECHNOLOGIE	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Aftap-condensatiestoomturbine	2	1						3
Anderen WKK				1			3	4
Brandstofcel				2	1	7	5	15
Gasturbine met warmteterugwinning	14		1	3				18
Interne verbrandingsmotor	220	35	77	47	40	37	11	467
Stirlingmotor		1	3	2				6
Stoom- en gasturbine met warmteterugwinning	3							3
Tegendrukstoomturbine	11		1					12
TOTAAL	250	37	82	55	41	44	19	528

Tabel 11: Geïnstalleerd elektrisch of mechanisch vermogen (in kW) van warmte-krachtinstallaties die in aanmerking komen voor de toekenning van (aanvaardbare) warmte-krachtcertificaten en/of garanties van oorsprong, per technologie en per jaar van indiening of ingrijpende wijziging

TECHNOLOGIE	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Aftap-condensatiestoomturbine	65.030	5.608						70.638
Anderen WKK				55			1.521	1.576
Brandstofcel				5	2	14	9	29
Gasturbine met warmteterugwinning	614.235		6.270	27.484				647.989
Interne verbrandingsmotor	435.337	30.394	48.181	40.965	29.603	39.717	6.036	630.233
Stirlingmotor		1	3	2				6
Stoom- en gasturbine met warmteterugwinning	550.400							550.400
Tegendrukstoomturbine	179.656		9.727					189.383
TOTAAL	1.844.658	36.003	64.181	68.511	29.605	39.731	7.566	2.090.254

Disclaimer: De data in bovenstaande tabellen zijn afkomstig van het Vlaams Energieagentschap en vallen onder haar verantwoordelijkheid.

2.2. Uitgereikte warmte-kranchcertificaten

Tabel 12 en Figuur 17 tonen per technologie en per productiejaar het aantal door de VREG uitgereikte warmte-kranchcertificaten dat aanvaardbaar is voor de warmte-kranchcertificatenverplichting in Vlaanderen, status juni 2017. Ook hier baseren we ons op gegevens van het VEA voor het bepalen van de volumes uit te reiken WKC.

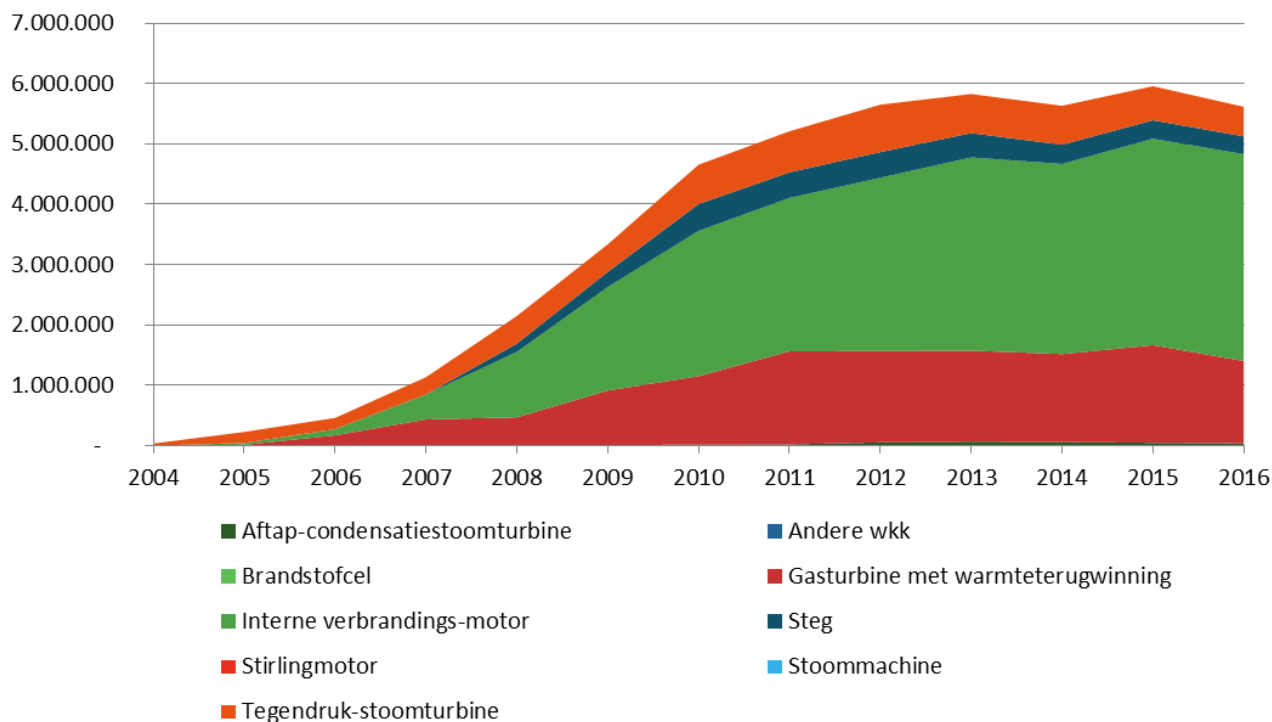
Merk op dat de hier vermelde statistieken het aantal *aanvaardbare* WKC betreffen. De totale *warmte-kranchbesparing* is groter dan het aantal uitgereikte aanvaardbare WKC. Dit komt enerzijds doordat ook hier bandingfactoren gehanteerd worden bij het berekenen van het aantal uit te reiken WKC (installaties met startdatum vanaf 1 januari 2013) en anderzijds doordat er bij WKK veel meer installaties niet-aanvaardbare of geen WKC krijgen dan bij groene stroom. Zo kunnen enkel aanvaardbare WKC uitgereikt worden voor de warmte-kranchbesparing gerealiseerd door installaties die in dienst zijn genomen na 1 januari 2002, of die sinds die datum ingrijpend gewijzigd zijn, en neemt het aantal aanvaardbare WKC degressief af bij installaties met startdatum voor 1 januari 2013.

Tabel 12: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-kranchcertificaten per technologie en per productiejaar²²

TECHNOLOGIE	Tem 2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	TOTAAL
Aftap-condensatie-stoomturbine	33.529	21.122	54.719	65.037	61.306	47.405	36.539	319.657
Andere WKK				236	364	618	461	1.679
Brandstofcel						23	112	135
Gasturbine met warmte-terugwinning	3.120.898	1.541.635	1.513.151	1.508.564	1.455.385	1.616.597	1.366.210	12.122.440
Interne verbrandingsmotor	5.752.130	2.542.822	2.871.211	3.202.620	3.151.571	3.421.674	3.427.662	24.369.690
Steg	835.270	423.910	426.433	404.081	318.822	307.126	294.613	3.010.255
Stirlingmotor		7	58	75	36	16	12	204
Stoommachine	2							2
Tegendruk-stoomturbine	2.254.843	680.760	785.631	646.897	644.353	563.965	490.827	6.067.276
TOTAAL	11.996.672	5.210.256	5.651.203	5.827.510	5.631.837	5.957.424	5.616.436	45.891.338

²² N.a.v. een correctie die werd doorgevoerd in de statistiek uit onze certificatenbank over aantal uitgereikte warmte-kranchcertificaten, werden de aantallen uitgereikte warmte-kranchcertificaten gewijzigd t.o.v. de publicatie van het Certificatenmarktrapport 2016 van 13 juli 2017.

Figuur 17: Aantal uitgereikte aanvaardbare warmte-krachten certificaten per technologie en per productiejaar²²

Zoals blijkt uit een vergelijking van de cijfers van het Certificatenmarktrapport van vorig jaar met de huidige cijfers is het voorbarig om een uitspraak te doen over de evolutie van het aantal uitgereikte aanvaardbare WKC voor producties 2016. Vorig jaar meldden we namelijk een daling van het aantal uitgereikte WKC voor 2015, maar door de uitreiking van iets meer dan 400.000 WKC voor producties 2015 na opmaak van dat rapport (status april 2016) bleek dit niet de juiste conclusie en was het aantal uitgereikte WKC voor 2015 t.o.v. 2014 zelfs gestegen. Het is dus nog afwachten hoe het aantal uitgereikte WKC voor producties 2016 verder is geëvolueerd, zeker gezien het feit dat de overgang van de oude naar de nieuwe databank ook voor vertragingen kan geleid hebben bij de uitreiking van certificaten.

In paragraaf 2.4.2. wordt verder ingegaan op de verhouding tussen het aantal uitgereikte WKC en het aantal in te dienen WKC voor de jaarlijkse certificatenverplichting.

2.3. Handel in warmte-krachten certificaten

2.3.1. Bilaterale handel in warmte-krachten certificaten

2.3.1.1. Aantal bilateraal verhandelde warmte-krachten certificaten

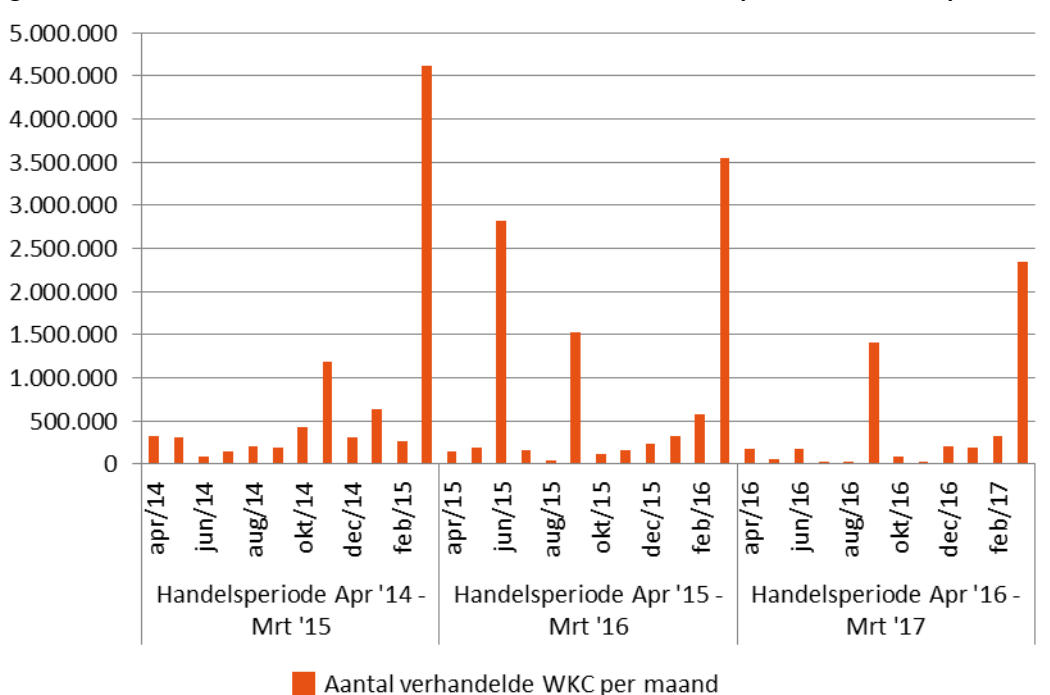
Net zoals voor groenestroomcertificaten moeten toegangshouders jaarlijks voor 31 maart ook warmte-krachten certificaten inleveren voor hun certificatenverplichting (uitgezonderd de netbeheerders). Deze verplichting wordt ook hier berekend op basis van de elektriciteitsafnames in het voorgaande kalenderjaar (zie verder in paragraaf 2.4.). Dit maakt dat een handelsjaar voor warmte-krachten certificaten ook eerder gelijk loopt met de inleverperiode van de quotumplicht (van april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1) dan met een kalenderjaar.

In Figuur 18 wordt het aantal bilateraal verhandelde warmte-krachten certificaten per maand getoond voor de voorbije drie handelsperiodes (april 2014 t.e.m. maart 2017). Als een certificaat meerdere malen wordt verhandeld zullen al deze transacties ook telkens mee opgenomen zijn in deze statistiek. Transacties waarvoor in de certificaten databank een prijs werd ingegeven buiten de gestelde grenzen²³ zijn niet mee

²³ Gebruikte grenzen ter bepaling of een transactie al dan niet wordt opgenomen in de statistieken:

opgenomen. Ook verkoop van certificaten *aan* de netbeheerders tegen minimumsteun is niet inbegrepen. Dit wordt besproken in paragraaf 2.3.2. Verkopen van deze WKC *door* de netbeheerders zijn op hun beurt dan weer wel opgenomen in de cijfers van Figuur 19.

Figuur 18: Aantal bilateraal verhandelde warmte-krachtcertificaten per maand vanaf april 2014

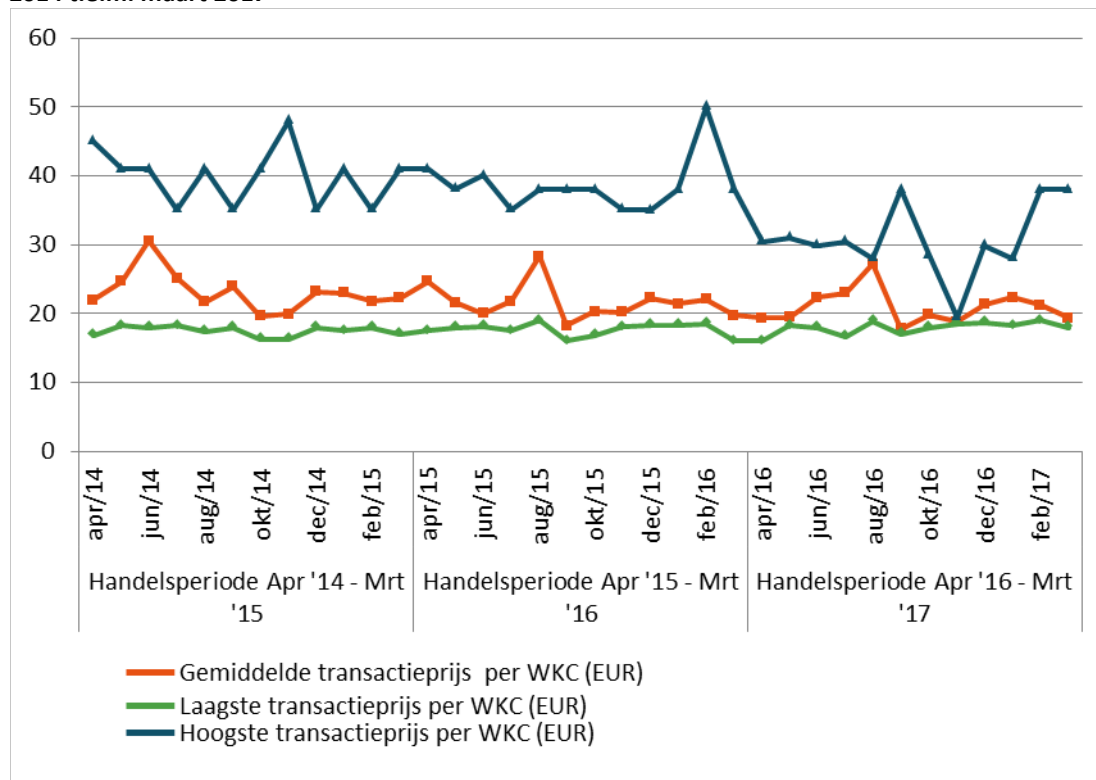
Het totaal aantal verhandelde warmte-krachtcertificaten in de handelsperiode april 2016-maart 2017 is sterk gedaald: 5.026.884 WKC t.o.v. 9.816.501 WKC in april 2015-maart 2016 en 8.673.367 WKC in april 2014-maart 2015. Buiten de traditionele piek in de maand maart voor de deadline van indiening van de certificatenverplichting (47% van het jaarvolume), was er nog een piek in verhandelde WKC in de maand september (28%). Deze pieken komen overeen met twee grote veilingen van WKC door de netbeheerders (zie paragraaf 2.3.3.).

Door de nog steeds hoge verkopen van warmte-krachtcertificaten aan minimumsteun aan de netbeheerders door producenten (zie § 2.3.2.), blijft de impact op de markt van de verkopen van certificaten door de netbeheerders (zie § 2.3.3.) significant. Voor de handelsperiode april 2016-maart 2017 vertegenwoordigen deze verkopen net niet de helft (49%) van het vermeld volume aan bilateraal verhandelde WKC. Dit is vergelijkbaar met de periode ervoor. Van de overige 2,6 miljoen bilateraal verhandelde WKC aan een transactieprijs binnen de gestelde grenzen en waarbij geen netbeheerder betrokken was, werden geschat een 17% verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep. Dit is een kleiner onderdeel van de bilaterale handel dan bij GSC. Aangezien niet altijd eenduidig te bepalen is welke partijen tot eenzelfde groep kunnen gerekend worden en dus welke transacties hier al dan niet onder vallen, gaat het hier enkel om een inschatting.

2.3.1.2. Transactiepreizen warmte-krachtcertificaten

Figuur 19 geeft de gemiddelde bilaterale transactiepreizen weer per maand voor de drie meest recente handelsperiodes, alsook de geregistreerde laagste en hoogste transactiepreizen per WKC per maand. Hierin zijn zowel transacties die deel uitmaken van langetermijncontracten als 'spot deals' inbegrepen. Ook de verkopen door de netbeheerders zitten mee in de cijfers.

Figuur 19: Gemiddelde, laagste en hoogste transactieprijs van een warmte-kranchcertificaat per maand, vanaf april 2014 t.e.m. maart 2017

De gewogen gemiddelde transactieprijs van een warmte-kranchcertificaat voor de handelsperiode april 2016-maart 2017 was 19,39 €. Dit is opnieuw een daling t.o.v. het gemiddelde in de vorige handelsperiode (20,03 €), net als de voorbije jaren het geval was. De daling is het resultaat van de sterk gedaalde prijs bij de verkopen van WKC door de netbeheerders (zie § 2.3.3.) onder invloed van de omvang en verdere toename van het marktoverschot (zie § 2.4.3.). Net als bij GSC is de gemiddelde transactieprijs bij intragroepstransacties hoger dan bij andere bilaterale transacties:

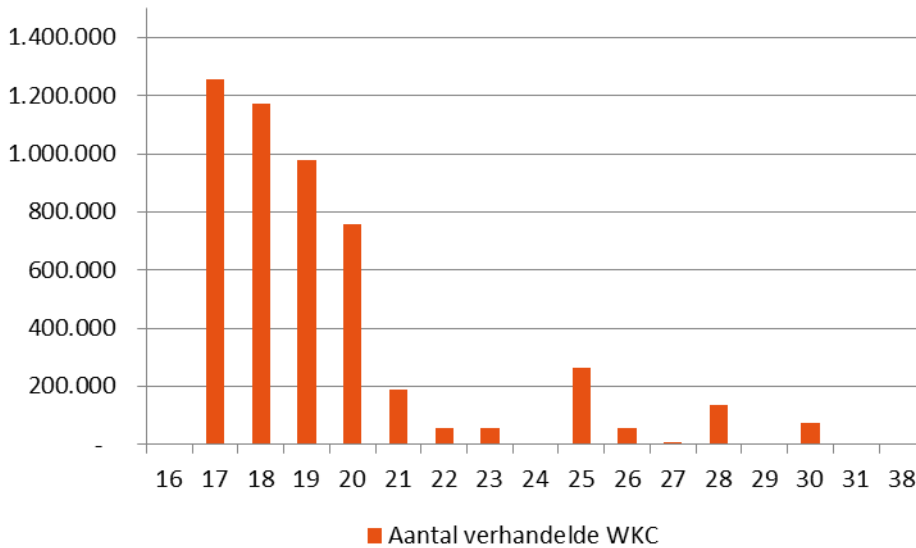
- Gemiddelde transactieprijs per WKC handelsperiode april 2016-maart 2017 = 19,39 €
- Gemiddelde transactieprijs verkopen door netbeheerders = 17,69 €
- Gemiddelde transactieprijs overige bilaterale handel = 22,15 €
- Gemiddelde bilaterale transactieprijs excl. intragroepstransacties (inschatting) = 21,21 €

De laagste geregistreerde transactieprijs voor WKC op maandbasis blijft schommelen tussen 16 en 19 €. Dit betekent dat er transacties zijn aan een lagere prijs dan het laagste niveau van minimumsteun, zijnde 18 € (zie § 2.3.2.).

De hoogste geregistreerde transactiepreizen per maand blijven afgetopt op de boetewaarde van 38 €. Over het algemeen zien we hier wel een daling t.o.v. de vorige handelsperiode. Het dipje in november 2016 hangt samen met de beperkte handel in die maand door de tijdelijke technische freeze bij de overgang van de oude naar de nieuwe VREG certificaten databank.

Wanneer we de price spread bekijken, is de piek in aantal verhandelde WKC verschoven van 20 €/WKC in handelsperiode april 2015-maart 2016 naar 17 €/WKC in de periode april 2016-maart 2017 (25% van het verhandelde volume). De verklaring is te vinden in het hoge aandeel verkopen van WKC door Elia in het totale verhandelde volume in die laatste handelsperiode (zie § 2.3.3.).

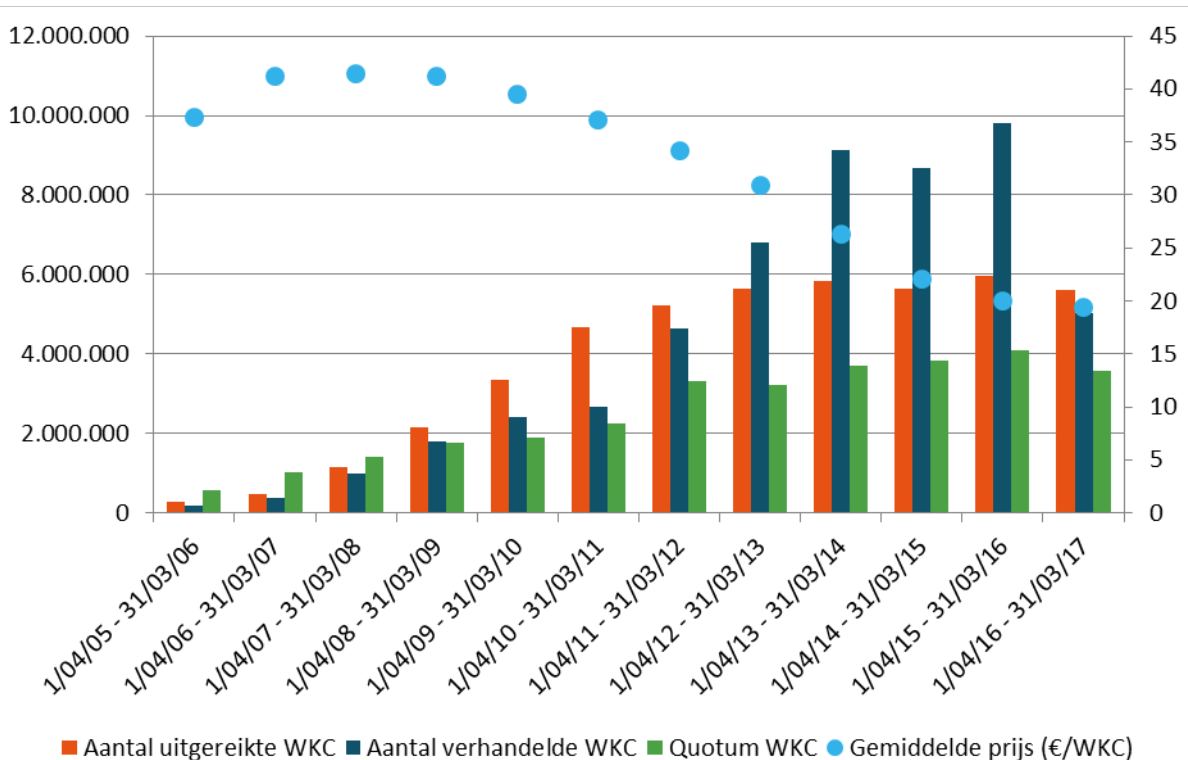
Figuur 20: Price spread transactieprijs verhandelde WKC in periode april 2016-maart 2017 (€/WKC (afgerond))

In Figuur 21 is de evolutie weergegeven, vanaf de opstart van het WKC certificatenstelsel in 2005, van:

- het aantal uitgereikte WKC (productie jaar Y)
- het aantal bilateraal verhandelde WKC (handelsperiode april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)
- het aantal in te leveren WKC voor het quotum (31 maart jaar Y+1) (zie paragraaf 2.4.) en
- de gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde (april jaar Y t.e.m. maart jaar Y+1)

Figuur 21: Aantal uitgereikte, verhandelde en in te leveren WKC en gemiddelde transactieprijs per inleveringsronde²²

De dalende gemiddelde transactieprijs, ondanks het (weliswaar licht) stijgend quotum, is bij WKC nog duidelijker dan bij GSC. Hier moet wel bij vermeld worden dat de boetewaarde meermaals is gewijzigd:

- 45 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2012
- 41 euro per ontbrekend WKC tot en met 31 maart 2015
- 38 euro per ontbrekend WKC na 31 maart 2015

Voor het eerst sinds handelsperiode april 2012-maart 2013 is het aantal bilateraal verhandelde WKC lager dan het aantal uitgereikte WKC, maar het blijft wel hoger dan de (gedaalde) certificaatverplichting. Deze cijfers zijn inclusief de intra-groep transacties, die dus een wat overschat beeld geven van de marktactiviteit.

2.3.2. Overdracht van warmte-krachtcertificaten aan netbeheerders tegen minimumsteun

Net zoals voor groenestroomcertificaten is er in artikel 7.1.7. van het Energiedecreet ook een systeem van minimumsteun beschreven voor warmte-krachtcertificaten.

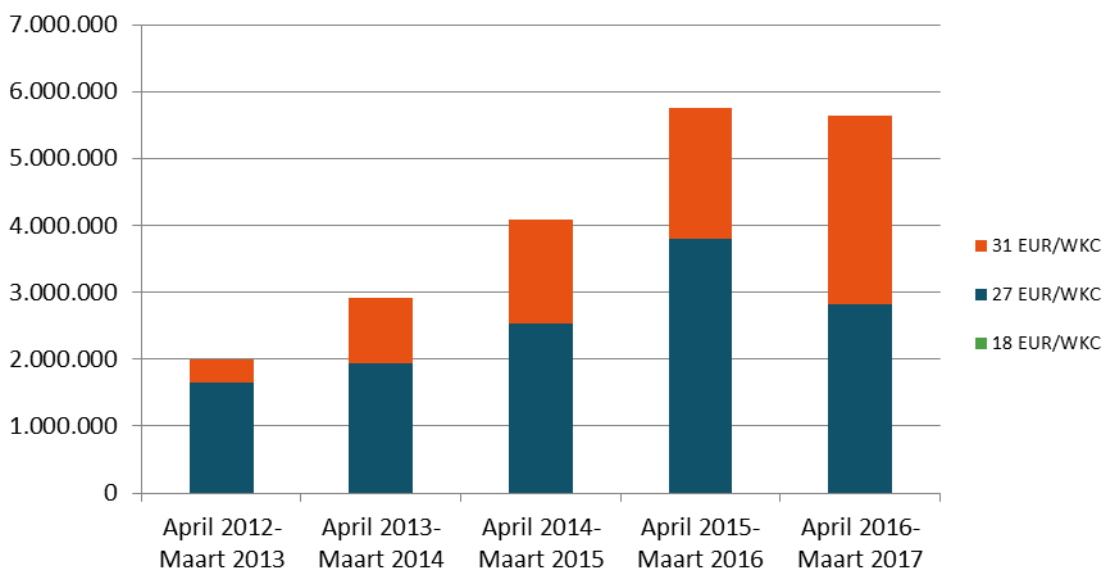
In januari 2011 werden voor het eerst warmte-krachtcertificaten overgedragen aan netbeheerders aan de wettelijke minimumsteun van 27 €/WKC. Voor installaties met startdatum vanaf 1 januari 2012 bedraagt de minimumsteun 31€/WKC. Sinds juni 2012 vinden ook overdrachten aan deze minimumsteun plaats. Volgens artikel 7.1.7., §3 van het Energiedecreet is de minimumsteun voor kwalitatieve warmte-krachtinstallaties die aangesloten zijn op het transmissienet of voor installaties in eilandwerking, en met startdatum van voor 1 januari 2013 gelijk aan 18 €/WKC, en dit voor WKC toegekend vanaf 1 juli 2013. In september 2015 werd voor de eerste keer een volume van 50 WKC overgedragen aan de netbeheerder aan deze minimumsteun. Voorlopig werden nog geen andere transacties aan minimumsteun 18 € waargenomen.

Tabel 13: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders (NB) aan gegarandeerde minimumsteun tijdens de vijf laatste handelsperiodes

HANDELSPERIODE	WKC overdracht aan NB aan 18€/WKC	WKC overdracht aan NB aan 27€/WKC	WKC overdracht aan NB aan 31€/WKC
April 2012-Maart 2013	-	1.656.008	341.174
April 2013-Maart 2014	-	1.933.492	978.935
April 2014-Maart 2015	-	2.532.348	1.557.320
April 2015-Maart 2016	50	3.802.933	1.961.044
April 2016-Maart 2017	-	2.817.332	2.816.419

Figuur 22 geeft de cijfers uit bovenstaande tabel grafisch weer per handelsperiode, gestapeld volgens niveau van minimumsteun.

Figuur 22: Aantal overgedragen WKC aan de netbeheerders aan gegarandeerde minimumsteun, gestapeld per minimumsteun

Tijdens de voorbije handelsperiode werden 5.633.751 warmte-kranchcertificaten overgedragen aan de netbeheerders. Dat is een lichte daling t.o.v. de periode ervoor, te wijten aan de significante daling van de WKC overgedragen aan minimumsteun van 27 €. Er werden ook dit jaar net als vorig jaar echter meer WKC verkocht aan minimumsteun dan er werden uitgereikt in dezelfde periode voor producties in het relevante productiejaar (2016). Dit kan natuurlijk verklaard worden door de uitreiking van een groot aantal WKC voor producties 2015 in de loop van handelsperiode april 2016-maart 2017, en de verkoop aan minimumsteun van deze WKC uit 'oudere' productie.

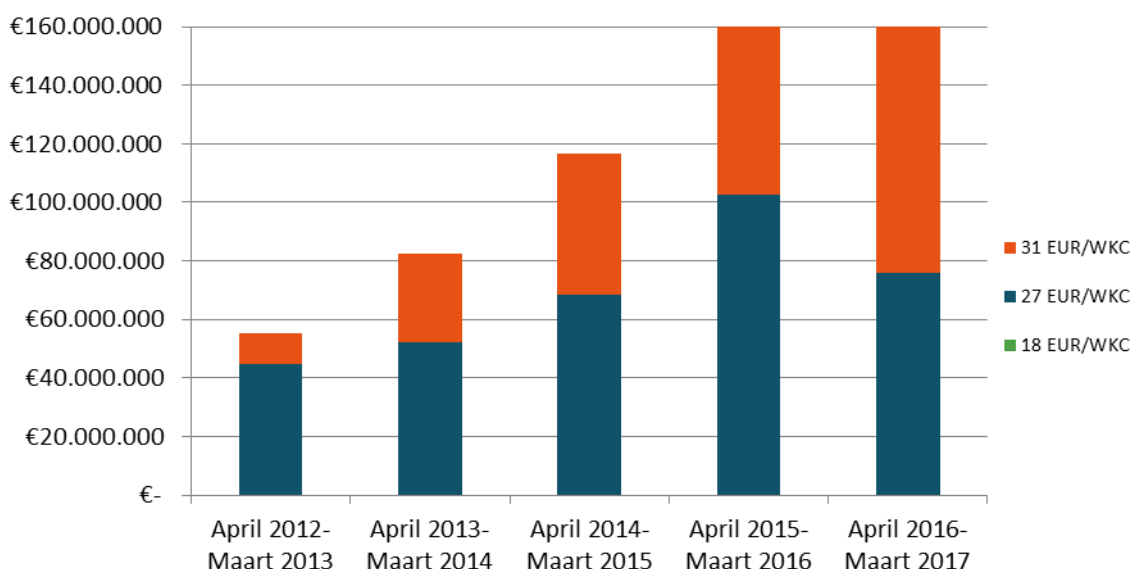
In Tabel 14 vergelijken we het aantal aan minimumsteun overgedragen WKC per handelsperiode met het aantal uitgereikte WKC voor de productieperiode die hier grotendeels mee overlapt. Voorbeeld: WKC verkocht tijdens de handelsperiode april 2016-maart 2017 t.o.v. WKC uitgereikt voor productiejaar 2016. De cijfers over het aantal uitgereikte WKC werden geüpdatet tot de status in september 2017 en bevatten dus ook WKC die nog niet beschikbaar waren voor verkoop in de vergelijkende handelsperiode, maar pas erna. Toch is de evolutie duidelijk: een steeds groter wordend aandeel van de uitgereikte WKC wordt overgedragen aan de netbeheerders aan minimumsteun. Voor de laatste twee jaren kunnen we zelfs afleiden dat het hier telkens om bijna het volledige volume gaat. Nog meer dan bij GSC ondervinden producenten aanzienlijke problemen om hun WKC te verkopen op de bilaterale markt aan een prijs boven de minimumsteun. De oorzaak hiervan is te vinden in de aanzienlijke marktoverschotten.

Tabel 14: Aantal uitgereikte en aantal aan minimumsteun overgedragen warmte-kranchcertificaten²²

	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal uitgereikte, aanvaardbare WKC per productiejaar	5.651.203	5.827.510	5.631.837	5.957.424	5.616.436
Aantal WKC overgedragen aan netbeheerders aan minimumsteun	1.997.182	2.912.427	4.089.668	5.764.027	5.633.751
% WKC overgedragen aan netbeheerders tov uitgereikt	35%	50%	73%	97%	100%

In Figuur 23 is te zien wat de overdrachten van WKC tegen minimumsteun aan de netbeheerders voorstellen in euro, gestapeld per niveau van minimumsteun. Het gaat hier om de bedragen uitgegeven door alle netbeheerders samen op jaarbasis. In totaal komt dit voor de laatste handelsperiode neer op 163 Meuro.

Figuur 23: Totale waarde door producenten aan netbeheerders overgedragen WKC aan minimumsteun, per handelsperiode

2.3.3. Verkoop warmte-kranchcertificaten door de netbeheerders

Overeenkomstig artikel 7.1.7 §2 van het Energiedecreet hebben de Vlaamse netbeheerders de verplichting om warmte-kranchcertificaten die aan hen overgedragen werden aan de wettelijk vastgelegde minimumsteun (zie vorige paragraaf) terug op de markt te brengen op regelmatige tijdstippen. Dit moet gebeuren met als doel (een deel van) de kosten van deze opkoopplicht te recupereren. Deze verkopen waren al inbegrepen in de cijfers gegeven in de paragraaf over ‘Bilaterale handel in warmte-kranchcertificaten’ (2.3.1.). We filteren ze hier uit de totale cijfers en lichten ze verder toe en dit in het kader van de controle die we doen op de transparantie en regulariteit van de verkoop van steuncertificaten door de netbeheerders.

Aangezien de middelen uit het Energiefonds in het teken van DAEB volgens de huidige bepalingen enkel kunnen besteed worden ter vergoeding van GSC uit zonne-energie van particuliere producenten, vond er geen indiening plaats van WKC bij de VREG door de netbeheerders.

2.3.3.1. Aantal verkochte warmte-kranchcertificaten door de netbeheerders

Tabel 15 geeft een overzicht van het aantal door de netbeheerders verkochte warmte-krachtcertificaten per werkmaatschappij en per handelsperiode voor de vijf laatste handelsperiodes. Net als bij GSC wordt ook hier gekeken naar de transactiedatum (uitvoeringsdatum) waarop de certificaten werden verkocht door de netbeheerder. De weergegeven volumes komen dus niet altijd overeen met de volumes die tijdens de veilingen van de netbeheerders in de periode april 2016-maart 2017 werden toegewezen aan een koper. Namelijk, aangezien netbeheerders doorgaans pas de certificaten transfereren na ontvangst van betaling door de koper, zijn er in de periode april 2016-maart 2017 ook transacties geregistreerd volgend uit veilingen van voor april 2016, en omgekeerd zullen er ook certificaten toegewezen aan een koper tijdens een veiling in april 2016-maart 2017 pas getransfereerd worden na maart 2017.

Tabel 15: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC

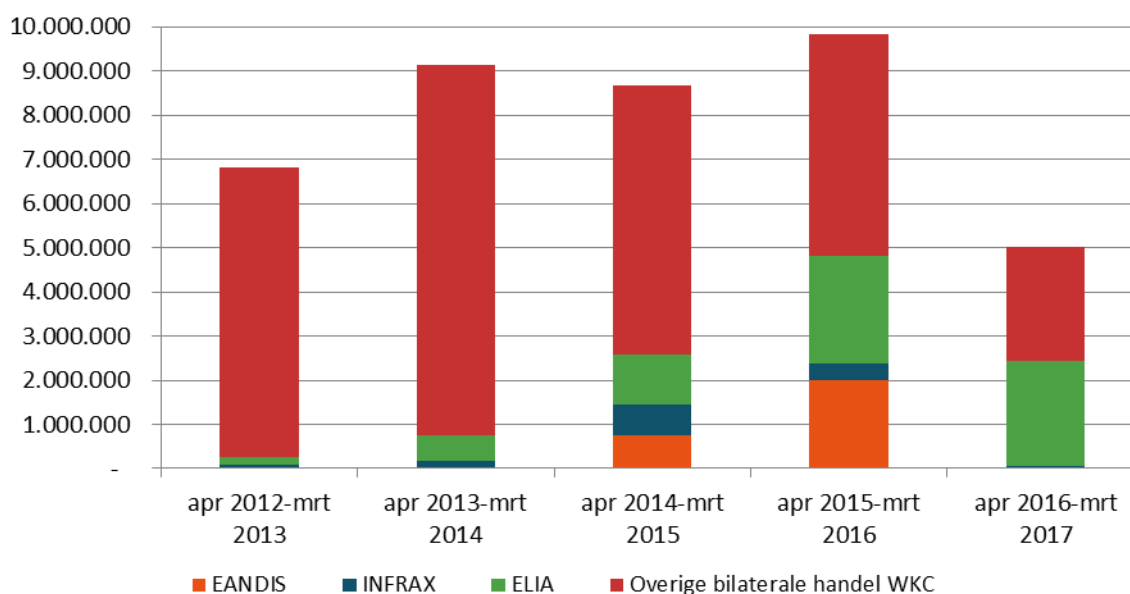
Netbeheerder	April 2012- Maart 2013	April 2013- Maart 2014	April 2014- Maart 2015	April 2015- Maart 2016	April 2016- Maart 2017
EANDIS	-	8.587	748.967	2.000.075	10.025
INFRAAX	77.000	162.000	704.698	380.000	34.000
ELIA	190.213	569.586	1.135.221	2.443.862	2.402.343
TOTAAL	267.213	740.173	2.588.886	4.823.937	2.446.368

Het aantal door de netbeheerders verkochte WKC is ongeveer gehalveerd. Dit was al te zien in de cijfers over de sterk gedaalde bilaterale handel in WKC in § 2.3.1.1. en is een slecht teken voor de toestand van de WKC-markt. De daling komt voornamelijk door de minieme verkopen van WKC door de distributienetbeheerders Eandis en Infracx. Zij blijken er niet in geslaagd te zijn om nog redelijke volumes WKC te verkopen aan een voor hen aanvaardbare prijs.

Door de hoge volumes aan minimumsteun verkochte WKC aan de netbeheerders t.o.v. het beperkte aantal door de netbeheerders weer op de markt verkochte WKC, kan een verdere toename verwacht worden van de portefeuilles WKC van de netbeheerders (zie paragraaf 2.4.3.2.).

In Figuur 24 worden de verkopen van WKC door de netbeheerders afgebeeld als fractie van de totale volumes bilateraal verhandelde WKC. De distributienetbeheerders staan gegroepeerd per werkmaatschappij.

Figuur 24: Aantal door de netbeheerders verkochte WKC in de totale aantallen verhandelde WKC, per handelsperiode

49% van de in de periode april 2016-maart 2017 bilateraal verhandelde GSC werden verkocht door een netbeheerder. Dit is eenzelfde aandeel als in de vorige handelsperiode. Rekening houdend met het feit dat

van de overige 51% bilateraal verhandelde WKC er naar schatting 17% werd verhandeld tussen partijen van eenzelfde industriële groep (zie § 2.3.1.1.) en aangezien certificaten meermaals kunnen verhandeld worden en verkopen door andere partijen dan een netbeheerder zo meermaals in de statistieken kunnen voorkomen (een certificaat kan maar eenmaal verkocht worden aan minimumsteun en dus maar een keer verkocht worden door een netbeheerder), is het duidelijk dat net als bij GSC ook bij WKC het grootste gewicht van het aanbod in de markt bij de netbeheerders ligt.

2.3.3.2. Gemiddelde prijs door de netbeheerders verkochte warmte-kranchcertificaten

Tabel 16 vergelijkt de gemiddelde transactieprijs van warmte-kranchcertificaten verkocht door de netbeheerders met de gemiddelde transactieprijs van alle andere bilaterale verkopen van WKC, zonder de verkopen door netbeheerders, en dit voor de laatste vijf handelsperiodes. De prijzen van de door de netbeheerders verkochte WKC in de laatste handelsperiode lagen tussen 16 en 21€/WKC.

Tabel 16: Gemiddelde transactieprijs WKC, opgesplitst in verkopen door netbeheerders en verkopen door andere marktpartijen

Handelsperiode	Gemiddelde transactieprijs		
	Verkopen door netbeheerders	Andere bilaterale transacties	Vershil
April 2016-Maart 2017	17,69 €/WKC	22,15 €/WKC	-20,14%
April 2015-Maart 2016	18,59 €/WKC	21,42 €/WKC	-13,22%
April 2014-Maart 2015	19,09 €/WKC	23,34 €/WKC	-18,21%
April 2013-Maart 2014	18,70 €/WKC	27,03 €/WKC	-30,81%
April 2012-Maart 2013	22,31 €/WKC	31,19 €/WKC	-28,47%

Het verschil tussen de prijs verkregen door de netbeheerders voor WKC en de prijs bij transacties waar de verkopende partij geen netbeheerder was, is dus groter dan bij GSC. Een en ander kan verklaard worden door de verschillende gehanteerde prijzenpolitiek en de verschillende omvang van de certificatenportefeuilles bij de verschillende netbeheerders bij verkoop van certificaten. Wanneer de netbeheerder ervoor kiest om geen bodemprijs te hanteren bij zijn veiling, zal hij mogelijk meer certificaten verkocht krijgen, maar tegen een lagere gemiddelde prijs. Het aantal certificaten dat een netbeheerder te koop kan aanbieden verschilt van netbeheerder tot netbeheerder en hangt af van de productie installaties aangesloten op zijn net en de overdracht van certificaten aan minimumsteun door deze producenten. Een groot verschil tussen de prijzen verkregen door de netbeheerders en de prijs op de overige bilaterale markt zou theoretisch niet lang houdbaar mogen zijn. In de praktijk is er echter ook een invloed van de intragroepstransacties op de bilaterale marktprijs en daarnaast ontvingen we signalen uit de markt over de omslachtige procedures en lange betalingstermijnen bij aan- en verkopen door de netbeheerders. Voor partijen die snel wil handelen kan dit een mogelijke belemmering vormen. Zij zijn mogelijk bereid iets meer te betalen in de bilaterale markt in ruil voor een snelle afhandeling van de verkoop.

2.3.3.3. Aantal tegenpartijen en verkoopmethode

Tabel 17 geeft een overzicht van het aantal verschillende partijen dat warmte-kranchcertificaten aankocht van de netbeheerders. Een aantal partijen kocht certificaten bij verschillende netbeheerders, waardoor de totalen lager zijn dan de som van de individuele aantallen.

Tabel 17: Aantal kopers van WKC van de netbeheerders

Netbeheerder	April 2012-Maart 2013	April 2013-Maart 2014	April 2014-Maart 2015	April 2015-Maart 2016	April 2015-Maart 2016
EANDIS	0	4	5	2	2

INFRA	6	2	2	1	3
ELIA	4	15	17	19	15
TOTAAL	7	19	18	19	17

Bij de veilingen die de netbeheerders organiseren (zie § 1.3.3.3. voor meer uitleg) worden steeds zowel groenestroom- als warmte-kranchcertificaten aangeboden. Toch zijn er de voorbije jaren steeds minder kopers geweest voor WKC dan voor GSC, hoewel dit niets zegt over het aantal verkochte certificaten.

Bij de veilingen in de periode april 2016-maart 2017 werden in totaal 33 miljoen WKC aangeboden in de markt²⁴. De netbeheerders stellen doorgaans het totaal beschikbaar volume aan certificaten te koop bij een veiling. Vanaf 1 juli 2016 hoorden hier ook de gebankte WKC bij. Voor bijna 39% van het totaal aangeboden volume werd een bieding ontvangen, wat een hoger percentage is dan bij GSC. Toch werden er veel minder biedingen aanvaard, slecht een kleine 20%. Reden voor niet-verkoop zijn ook hier biedingen aan een lagere prijs dan de vooropgestelde bodemprijs. Het verkooppercentage per veiling lag voor WKC tussen 0% (geen enkel WKC werd verkocht) en 100% (alle WKC werden verkocht).

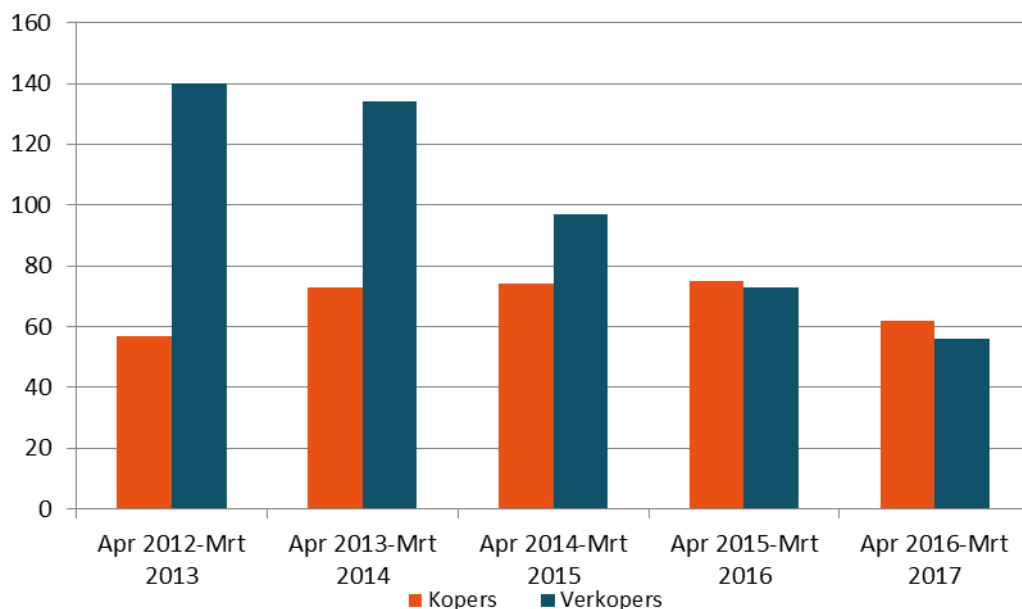
Er werden buiten de veilingen geen WKC verkocht door de netbeheerders in de periode april 2016-maart 2017.

De beoordeling van de verkopen van certificaten door de netbeheerders is te vinden in paragraaf 1.3.3.4.

2.3.4. Concentratie warmte-kranchcertificaten markt

Figuur 25 geeft het aantal kopers en verkopers weer in de totale bilaterale WKC markt (inclusief verkopen door de netbeheerders), en dit voor de vijf laatste handelsperiodes (april 2012-maart 2017). Het aantal verkopers is verder gedaald en blijft onder het aantal kopers liggen, ondanks dat ook dit aantal daalde.

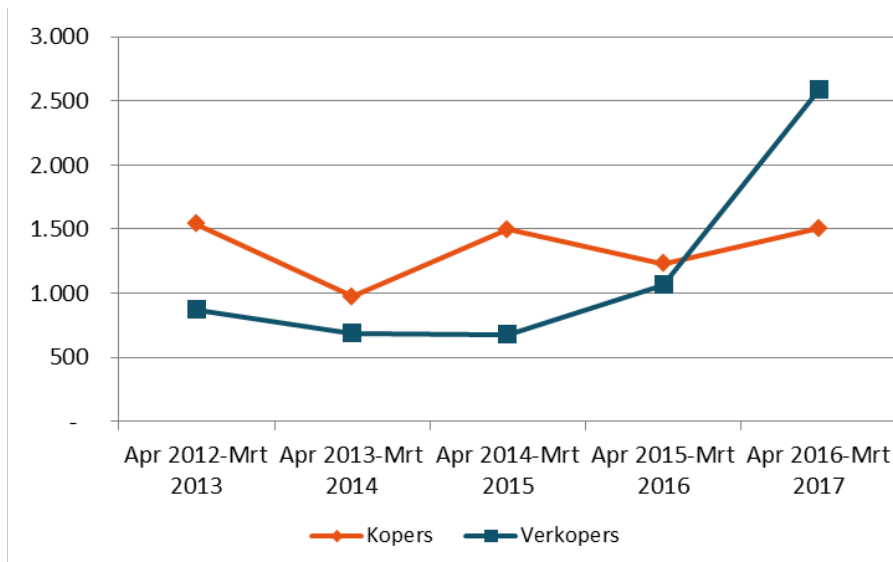
Figuur 25: Aantal kopers en verkopers van WKC in de vijf laatste handelsperiodes

Om de marktaandeelen van de verschillende spelers en de concentratiegraad in kaart te brengen, werden de Herindahl-Hirschmann (HHI) en de C4 indices berekend.

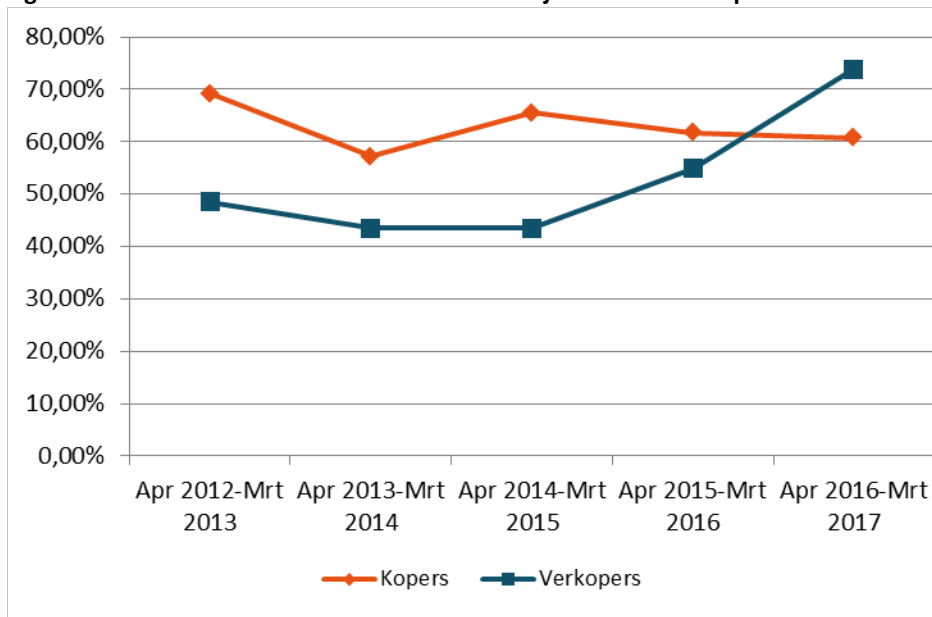
Figuur 26: HHI index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

²⁴ Onverkochte WKC bij een veiling worden opnieuw te koop gesteld bij een volgende veiling, deze WKC zitten dus meermaals in dit totaal cijfer van alle veilingen samen vervat.

De HHI indices voor zowel de kopers als de verkopers in de WKC markt zijn gestegen, maar het opvallendst hierbij is de sterke stijging van de index voor de verkopers. Dit wijst op een sterk geconcentreerde markt aan aanbodzijde, door het grote aandeel van de netbeheerders in de verkopen van WKC gecombineerd met een aantal grote producenten. Wanneer we bovendien de intragroepstransacties binnen de bilaterale handel weglaten en de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij samenvoegen, dan liggen de HHI indices nog hoger: van 1.507 naar 1.659 voor de vraagzijde en van 2.590 naar 3.151 voor de aanbodzijde. In tegenstelling tot de GSC markt vallen in de WKC markt de intragroepstransacties niet samen met de grootste marktpartijen, waardoor het gewicht van deze partijen bij het weglaten van de intragroepstransacties enkel toeneemt.

Figuur 27: C4 index van de WKC markt voor de vijf laatste handelsperiodes

Wanneer we de berekening maken van de C4 index zonder de intragroepstransacties en met het samenvoegen van de aandelen van partijen uit eenzelfde industriële groep of werkmaatschappij, zien we een gelijkaardige evolutie van de indices:

- Vraagzijde: C4 index van 61% naar 63%
- Aanbodzijde: C4 index van 74% naar 83%

2.4. Inlevering van warmte-kranchcertificaten voor de certificatenverplichting op 31 maart 2017

2.4.1. Berekening van het aantal in te leveren warmte-kranchcertificaten

Net zoals het geval is voor groenestroomcertificaten, zijn de toegangshouders in Vlaanderen ook verplicht om uiterlijk op 31 maart een aantal warmte-kranchcertificaten in te dienen (zie artikel 7.1.11. van het Energiedecreet). Het Decreet van 27/11/2015 verhoogde de vrijstellingspercentages voor grote afnemers²⁵, maar wijzigde niet het quotumpercentage voor WKC. Er bestond geen aparte vrijstelling voor openbaar vervoer bij WKC, hier is dus niets gewijzigd.

Een deel van de totale elektriciteitsafname op het distributie- en transmissienet in Vlaanderen (42.474.865 MWh in 2016) is vrijgesteld voor de verplichting warmte-kranchcertificaten:

- leveringen door netbeheerders (292.121 MWh)
- vrijgestelde afnames door grote afnemers²⁶ (10.384.650 MWh, een stijging met 67%)

De totale hoeveelheid afgenomen elektriciteit waarop de verplichting warmte-kranchcertificaten werd berekend, bedroeg bijgevolg 31.798.095 MWh. Dit is 13% lager dan in 2015, door de sterk gestegen vrijstellingspercentages voor grote afnemers.

De verplichting warmte-kranchcertificaten van 31 maart 2017 (electriciteitsafnames 2016) werd als volgt berekend:

$W \times Ev = 0,112 \times \text{afgenomen elektriciteit}$

Voor alle toegangshouders samen kwam dit op een totale certificaatverplichting van 3.561.354 WKC tegenover 4.077.938 WKC het jaar ervoor. Dit is een daling met 13%, gelijk aan de daling van de certificaatplichtige afname.

2.4.2. Resultaten van de certificaten inleveringsronde

Tabel 18 en Figuur 28 tonen de resultaten van alle voorbije inleveringsrondes van warmte-kranchcertificaten tot en met de inlevering van 31 maart 2017. Volgende gegevens zijn opgenomen in de tabel per inleveringsronde:

- het quotumpercentage,
- het aantal WKC uitgereikt voor producties in het afnamejaar waarop de certificatenverplichting wordt berekend,
- het aantal WKC beschikbaar op de uiterste inleverdatum van 31 maart (WKC die eventueel al werden ingediend vóór deze datum, zijn nog in deze cijfers inbegrepen en worden hier beschouwd als 'nog niet ingeleverd'), en
- het aantal in te leveren en aantal ingeleverde WKC voor de jaarlijkse certificaatverplichting.

Op 31 maart van het inleverjaar zijn er mogelijk ook al een deel WKC uitgereikt voor producties in datzelfde jaar beschikbaar op de markt. Deze zijn inbegrepen in de cijfers 'beschikbare WKC'.

²⁵ Verhoging vrijstelling van 10% en 15% naar 47% voor respectievelijke afnameschijven 1-5 GWh en 5-20 GWh en Nace-code 05 t.e.m. 33, code 46391, 52100 en nieuw toegevoegde code 52241. Verhoging vrijstelling van 25% naar 50% voor afnameschijf 20-100 GWh, van 50% naar 80% voor afnameschijf 100-250 GWh en van 80% naar 85% voor afnameschijf +250 GWh.

²⁶ De vrijgestelde afnames voor (1) afnamepunten met een afname tussen 1 en 20 GWh én een NACE code 05 t/m 33 (industrie en winning van delfstoffen), 46391, 52100 of 52241, (2) afnamepunten met een afname groter dan 20 GWh, en (3) afnames op een gesloten distributienet (gecumuleerd).

Tabel 18: Overzicht van de inleveringsrondes van warmte-krachtcertificaten²²

Inleverdatum	Quotum	Uitgereikte WKC voor afnamejaar voorafgaand aan quotum	WKC beschikbaar op 31/3	In te leveren WKC op 31/03	Ingeleverde WKC
31/03/2006	1,19%	260.865	316.293	575.209	246.196
31/03/2007	2,16%	459.582	601.964	1.032.004	566.191
31/03/2008	2,96%	1.134.177	1.242.698	1.393.948	1.040.753
31/03/2009	3,73%	2.149.405	2.634.501	1.750.076	1.749.410
31/03/2010	4,39%	3.336.088	4.145.756	1.889.821	1.889.705
31/03/2011	4,90%	4.656.555	6.789.681	2.252.388	2.252.394
31/03/2012	7,60%	5.210.256	9.366.744	3.327.789	3.327.789
31/03/2013	8,60%	5.651.203	12.221.594	3.218.178	3.218.178
31/03/2014	9,80%	5.827.510	14.712.882 ⁽²⁾	3.703.679	3.703.678
31/03/2015	10,50%	5.631.837 ⁽¹⁾	16.751.937 ⁽²⁾	3.841.478	3.841.478
31/03/2016	11,20%	5.957.424 ⁽¹⁾	18.511.250 ⁽²⁾	4.077.938	4.077.939
31/03/2017	11,20%	5.616.436	20.205.664	3.561.354	3.560.830

⁽¹⁾ Deze cijfers zijn afwijkend van de cijfers die vorig jaar werden opgenomen in het marktrapport. Deze wijzigingen zijn het gevolg van het uitreiken van warmte-krachtcertificaten na april 2016 voor producties in 2014 en 2015.

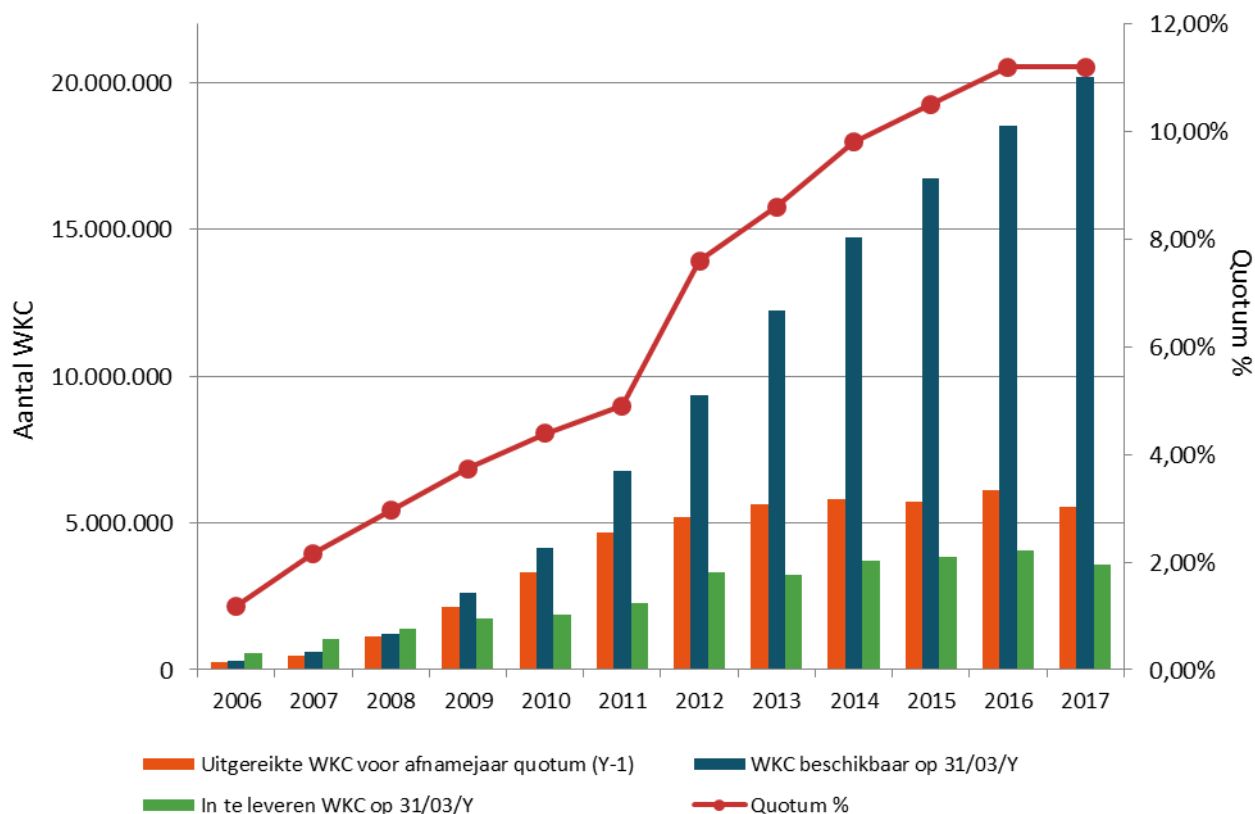
⁽²⁾ Deze cijfers zijn incl. 1.000.000 door de netbeheerders gebankte WKC, zoals beschreven in Art.6.4.14 van het Energiebesluit.

Het volume aan beschikbare WKC volgt verder de stijgende lijn van de vorige jaren. Bij gebrek aan DAEB regeling om WKC uit de markt te halen, zoals wel het geval is voor GSC, is er hier geen kentering in de evolutie van het marktvolume. Bovendien zagen we dat er nog meer dan 400.000 WKC werden uitgereikt voor producties in 2015 na april 2016. Deze volumes WKC waren dus nog niet beschikbaar op 31/03/2016, maar wel het jaar erna. Waar er vorig jaar nog 4,5 keer het aantal WKC, nodig voor de certificatenverplichting, beschikbaar waren op de markt, was dit in maart 2017 al gestegen tot meer dan 5,5 keer het nodige aantal WKC. Dit komt mede door de gedaalde certificatenverplichting.

Sinds productiejaar 2008 (indiening 31/03/2009) worden er per jaar systematisch meer WKC uitgereikt dan nodig voor de quotumverplichting. De grootste afwijking tussen aantal uitgereikte WKC t.o.v. aantal in te leveren WKC was in inleverjaar 2011 (+107%). De laatste jaren schommelt de verhouding tussen de 50-60%: +57% in 2014, +47% in 2015, +46% in 2016 en +58% in 2017. Omdat er nog altijd meer WKC worden uitgereikt dan er jaarlijks moeten worden ingediend, blijft het certificatenoverschot verder toenemen.

Van de in totaal 63 quotumplichtige toegangshouders slaagden drie partijen er niet in tijdig voldoende WKC in te dienen. Alle overige 60 toegangshouders voldeden volledig aan hun verplichting voor het warmte-krachtcertificatenquotum.

Figuur 28: Schematisch overzicht van de inleveringsrondes van warmte-kranchcertificaten per inleverjaar

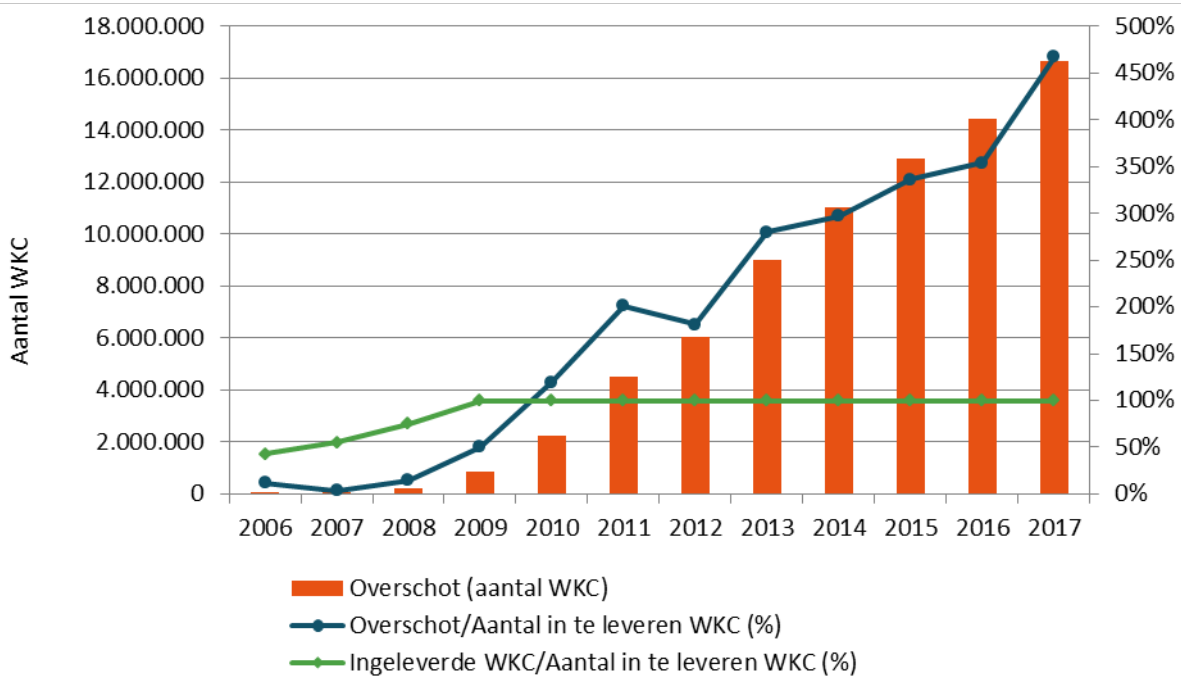
2.4.3. Warmte-kranchcertificatenoverschot

2.4.3.1. Volumes

Het aantal nog beschikbare WKC op 31 maart 2016 om 24:00u, ná inlevering van de certificaatverplichting, was 16.644.834 WKC of 467% van het aantal in te leveren certificaten. Vorig jaar waren dit 14.433.311 WKC of 354%. Het overschot aan WKC is het voorbije jaar dus gestegen met 2,2 miljoen WKC. Waar het overschot sinds 2014 elk jaar wat minder sterk groeide, is deze evolutie in 2017 weer omgegooid en is het overschot sterker toegenomen dan de jaren ervoor. Dit viel te verwachten gezien de gedaalde certificaatverplichting in absoluut volume in te leveren WKC en de laattijdige uitreiking van ruim 500.000 WKC voor producties 2015.

Figuur 29 geeft een overzicht van het jaarlijks verder aangroeiende certificaatoverschot. Net zoals bij GSC waren er ook in de eerste quotumjaren ‘overschotten’ doordat er minder WKC werden ingediend dan nodig voor de verplichting, ondanks nog beschikbare WKC in de markt. Vanaf indieningsjaar 2009 werd altijd voor ongeveer 100% aan het quotum voldaan.

Figuur 29: Toename van het overschot WKC op de markt

Er is geen verbetering in zicht voor de toestand van de WKC markt, integendeel. Door de gedaalde certificatenverplichting onder invloed van de decreetwijzigingen, is de toename van het marktoverschot nog versneld. Deze overschotten vormen een ernstige bedreiging voor de efficiëntie van het steunmechanisme. Ze hinderen immers de werking van de certificatenmarkt (zie ook de hoge concentratiegraad) en er worden extra administratieve en andere lasten gecreëerd. Meer en meer opkoop van certificaten aan minimumsteun door de netbeheerders geeft een stijgende financieringskost, zeker gezien het feit dat de netbeheerders hun voorraden niet kwijt geraken op de markt.

In het Certificatenmarkttrapport van vorig jaar schreven we nog te rekenen op de verhoogde Bijdrage Energiefonds om een oplossing te bieden voor dit probleem. Dit blijkt effectief het geval geweest te zijn voor GSC, maar niet voor WKC. Er is momenteel niets voorzien voor WKC en er is dan ook niet meteen zicht op verbetering zonder wijziging van het huidige kader.

2.4.3.2. Portefeuilles

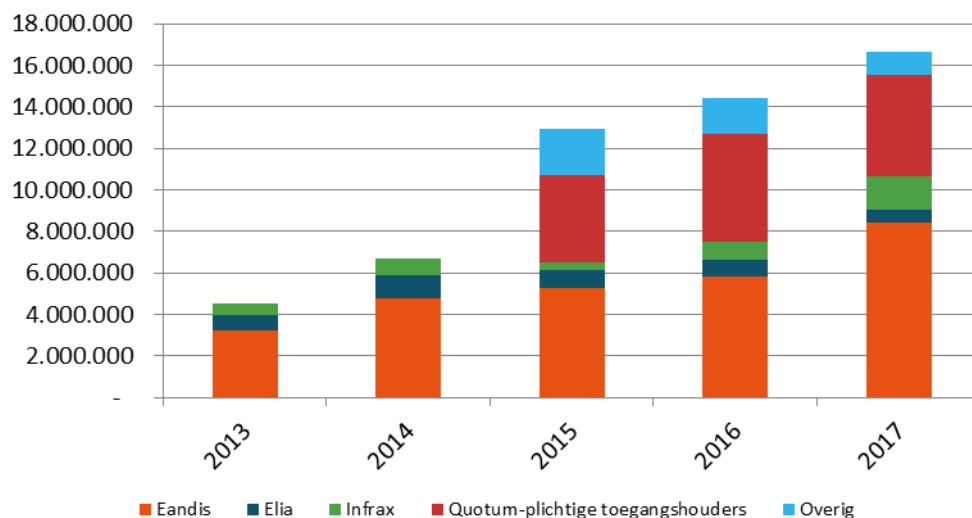
Net als bij GSC zat ook bij WKC op 31 maart 2017 om 24:00u het grootste deel van het overschot (64% of 10,7 miljoen WKC) in de portefeuilles van de netbeheerders. Dit is een sterke stijging t.o.v. vorig jaar (52% of 7,5 miljoen WKC) en viel ook te verwachten gezien de in volume ongeveer gehalveerde verkopen van WKC door de netbeheerders en het bijna status quo gebleven totale volume WKC overgedragen aan minimumsteun aan de netbeheerders. Ongeveer 29% van het overschot of 4,9 miljoen WKC bevond zich in de portefeuilles van de quotumplichtige toegangshouders. Dit is een daling t.o.v. vorig jaar (36% of 5,2 miljoen WKC). De overige 7% (1,1 miljoen WKC) zit in een portefeuille van een producent of andere partij (vorig jaar 12% of 1,8 miljoen WKC).

Hoewel we er ook hier willen op wijzen dat de verdeling van de portefeuilles over de verschillende partijen gebaseerd is op een momentopname, lijkt het er toch op dat zowel de producenten als de quotumplichtige toegangshouders hun posities in WKC hebben afgebouwd. Met de gedaalde quotumverplichting en het feit dat er niet meteen verbetering te verwachten valt voor het steeds verder stijgende overschot aan WKC, is dit dan ook een begrijpelijke houding.

Figuur 30 geeft de WKC overschotten weer volgens soort eigenaar van de portefeuille voor de vijf laatste jaren. De cijfers voor 2013 en 2014 bevatten echter enkel gegevens over de portefeuilles van de

netbeheerders, bij gebrek aan data over de portefeuilles van andere partijen op de weergegeven momentopnames.

Figuur 30: Evolutie van de WKC portefeuilles van de netbeheerders (inclusief gebankte WKC tot 01/07/2016) en andere partijen (vanaf 2015) – gestapelde weergave

2.4.4. Warmte-krachtquotum voor 2017, inlevering 31 maart 2018

De quota voor de warmte-krachtcertificatenverplichting voor de komende jaren werden in 2009 vastgelegd in het Energiedecreet en gewijzigd op 13 juli 2012. De decreetwijzigingen van 27 november 2015 wijzigden deze quota niet.

Het quotumpercentage WKC voor 31 maart 2018 blijft gelijk aan 11,2% van de afgenomen elektriciteit op afnamepunten in het Vlaams Gewest. Bij een gelijke afname van elektriciteit in 2017 als in 2016, verwachten we dus een gelijkaardige certificatenverplichting als deze voor 31 maart 2017.

Voor een prognose over het aantal uit te reiken WKC en bijgevolg de te verwachten evolutie van het certificatenoverschot, verwijzen we naar het rapport van het Vlaams Energieagentschap hierover.²⁷

²⁷ Rapport 2016: Deel 3: Evaluatie quotumpad en productiedoelstellingen. www2.vlaanderen.be/economie/energiesparen/milieuvriendelijke/monitoring_evaluatie/2016/20160630-RapportVEA2016-Deel3-Evaluatie.pdf

Een update van dit rapport wordt binnenkort verwacht.

3. Conclusies

Meest opvallend het afgelopen jaar zijn de verschillende richtingen waarin de overschotten van beide types steuncertificaten zijn geëvolueerd:

- het overschot aan GSC is sterk gedaald onder invloed van het hogere quotumpercentage en de indiening van GSC door de netbeheerders bij de VREG in het teken van Diensten van Algemeen Economisch Belang, vergoed met middelen uit het Energiefonds
- het overschot aan WKC daarentegen is verder gestegen, nog sterker dan de vorige jaren, en dit door de lagere certificatenverplichting door de verhoogde vrijstellingspercentages voor grote afnemers.

Er bleven voor beide types steuncertificaten toch veel meer certificaten beschikbaar dan nodig voor de jaarlijkse inlevering van de certificatenverplichtingen: meer dan het dubbele van het nodige aantal groenestroomcertificaten en meer dan 5,5 keer zoveel warmte-krachtcertificaten als nodig. De overschotten na inlevering van de certificatenverplichtingen komen zo op 113% (tegenover 204% in 2015) van het volume van de verplichting GSC en 467% van de verplichting WKC (tegenover 354% in 2015).

Als gevolg hiervan daalde de gemiddelde transactieprijs waaraan certificaten op de bilaterale markt verkocht worden verder in 2016, en dit zowel voor groenestroom- als voor warmte-krachtcertificaten. Toch werden er in nominaal volume iets minder certificaten overgedragen aan de netbeheerders tegen minimumsteun, in percentage t.o.v. het aantal uitgereikte certificaten was dit echter weer een stijging. Het blijven dan ook grote volumes aan certificaten die op deze manier eerst uit de markt worden gehaald, om vervolgens door de netbeheerders op regelmatige tijdstippen opnieuw op de markt te worden gebracht via certificatenveilingen. De netbeheerders hebben zo meer dan de helft van het aanbod aan steuncertificaten in handen, wat nefast is voor de concentratiegraden in beide markten aan verkoopzijde. Door het onevenwicht tussen vraag en aanbod ondervinden de netbeheerders moeilijkheden om hun voorraden te verkopen. Het grootste deel van de certificatenoverschotten bevindt zich dan ook in de portefeuilles van de netbeheerders, zowel bij GSC als bij WKC.

De decreetwijzigingen van eind 2015 en de aanwending van middelen uit het Energiefonds, voornamelijk gespijsd door de verhoogde Bijdrage Energiefonds, om de certificaatoverschotten weg te werken, hebben een positieve kentering teweeg gebracht in de evolutie van het GSC overschot. Maar de decreetwijzigingen hebben het overschot aan WKC nog sterker doen toenemen. Het GSC overschot is ook niet op één jaar weggewerkt. Er kunnen nog middelen ter beschikking worden gesteld uit het Energiefonds voor het uit de markt nemen van GSC in 2017, maar door de vernietiging van de verhoogde Bijdrage Energiefonds door het Grondwettelijk Hof op 22/06/2017 zal het Energiefonds niet meer in dezelfde mate gespijsd worden. Voor WKC zijn er momenteel nog geen maatregelen voorzien om het overschot te doen dalen. De toestand van deze markt is dramatisch en vraagt ook om een oplossing.

De verdere evolutie hangt sterk af van de productie in bestaande grote productie-installaties, van de ontwikkeling van nieuwe installaties en van eventuele nieuwe beleidsbeslissingen. Hierbij moet ook gelet worden op de doelstellingen die de Vlaamse Regering heeft vastgelegd inzake bruto binnenlandse groenestroomproductie en de subdoelstellingen per hernieuwbare energiebron.

Het overdragen van steuncertificaten aan de netbeheerders aan minimumsteun, waarna deze certificaten vervolgens door de netbeheerders weer moeten verkocht worden op de markt, zorgt er niet alleen voor dat de certificatenoverschotten blijven circuleren, maar dit doet ook het totale kostenplaatje stijgen door de extra administratieve en financieringskosten voor de netbeheerders. Het blijft dus belangrijk om de rol van de netbeheerders in deze zoveel mogelijk terug te brengen en de werking van de bilaterale markt te herstellen.

VREG
Koning Albert II-laan 20 bus 19
1000 Brussel
vreg.be
Gratis telefoon 1700 (elke werkdag van 9-19u)
Facebook: VREG
Twitter: @vreg_be